Eurasian Academy of Sciences
Eurasian Econometrics, Statistics & Emprical Economics Journal
2019 Volume:14 S: 15- 42
Published Online September 2019 (http://econstat.eurasianacademy.org)
http://dx.doi.org/10.17740/eas.stat.2019-V14-02

AN ANALYSIS OF CHANGE IN THE EXPORT STRUCTURE OF TURKISH ECONOMY

Elmas KARABIYIK*, Hakan ÇETİNOĞLU Funda H. SEZGİN*****

* Dr. Marmara Üniversitesi, İ.İ.B.F., İktisat Bölümü
** Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Arel Üniversitesi, İ.İ.B.F., Uluslararası Lojistik ve Taşımacılık Bölümü
***Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Endüstri Mühendisliği Bölümü

E-mail: elmas.karabiyik@birliktealalim.com, hakancetinoglu@arel.edu.tr, hfundasezgin@yahoo.com

Copyright © 2019 Elmas KARABIYIK, Hakan ÇETİNOĞLU, Funda H. SEZGİN. This is an open access article distributed under the Eurasian Academy of Sciences License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

ABSTRACT

Competitiveness of countries in international trade is of great importance in terms of sustainable economic growth and social welfare. For this reason, countries are developing many policies and strategies to increase their international competitiveness. In this context, in this study, changes in the export structure of Turkish economy are analysed by using the indices such as Lawrence index, trade specialization index, resources-based export share index, low-medium-high level technology exports index, diversification index, average ubiquity index and export sophistication index. As a result of the study, according to the data of the analysis period of the Turkish economy, it is necessary to develop international competitiveness especially in high technological products in exports. Especially the rapid progress of competitors necessitates to develop more effective policies and strategies in this field.

Keywords: Turkey Economy, Export Performance, International Competition

TÜRK EKONOMİSİNİN İHRACAT YAPISINDAKİ DEĞİŞİMİN BİR ANALİZİ

ÖZET

Ülkelerin uluslararası ticarette rekabet güçleri sürdürülebilir iktisadi büyüme ve toplumsal refah açısından son derece büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda ülkeler uluslararası rekabet güçlerini artırmak için pek çok politika ve strateji geliştirmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmada, Türkiye ekonomisinin ihracat yapısındaki değişim Lawrence Endeksi, Ticarette Uzmanlaşma Endeksi, Hammadde Kaynaklarına Dayalı İhracat Payı Endeksi, Düşük- Orta-Yüksek Düzey Teknolojiye Dayalı İhracat Payı Endeksi, Çeşitlilik Endeksi, Ortalama Sıradanlık Endeksi ve İhracat Gelişmişlik Endeksi gibi endeksler kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda Türkiye ekonomisinin analiz dönemi verilerine göre, ihracatta özellikle yüksek teknolojik ürünler başta olmak üzere uluslararası rekabet gücünün geliştirilmesinin gerekli olduğudur. Özellikle rakiplerin hızlı ilerlemesi, bu alanda daha etkin politika ve stratejiler geliştirmeyi zorunlu kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Ekonomisi, İhracat Performansı, Uluslararası Rekabet

1. GİRİŞ

Günümüzde ülkeler, uluslararası ticarette rekabet güçlerini geliştirme ve korumanın sürdürülebilir iktisadi büyüme ve toplumsal refah açısından son derece büyük önem arz ettiğinin bilincinde olarak, uluslararası rekabet güçlerini artırmak için pek çok politika ve strateji geliştirmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmada, Türkiye ekonomisinin ihracat yapısındaki değişim, verilerin bulunabilirliği çerçevesinde 1990-2010 dönemi için, Lawrence Endeksi, Ticarette Uzmanlaşma Endeksi, Hammadde Kaynaklarına Dayalı İhracat Payı Endeksi, Düşük- Orta-Yüksek Düzey Teknolojiye Dayalı İhracat Payı Endeksi, Çeşitlilik Endeksi, Ortalama Sıradanlık Endeksi ve İhracat Gelişmişlik Endeksi gibi endeksler kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma boyunca Türkiye ekonomisinin analiz dönemi verilerine göre, ihracatta uluslararası rekabet gücünün rakip ülkelere göre seyri verilerle ortaya konularak, Türkiye ekonomisinin uluslararası rekabet gücünü geliştirmesi için izlenebilecek politika ve stratejiler genel hatları ile ortaya konulmuştur.

2. LİTERATÜR

Ülkelerin uluslararası rekabet gücünü ve dolayısıyla ihracat rekabet gücünü makro ve mikro düzeyde analiz etmek için literatürde pek çok gösterge ve ölçüt söz konusu olmakla birlikte hala özellikle ulusal rekabet gücünün tanımlanması ve ölçülmesine yönelik tartışmalar ve çalışmalar devam etmektedir.

Fagerberg (1988) çalışmasında orta ve uzun vadede, teknoloji ve kapasite ile ilgili faktörlerin pazar payları ve büyüme için çok önemli olduğunu, fiyat veya maliyette rekabet gücünün ise daha sınırlı bir role sahip olduğunu ifade etmiştir. Krugman (1994) çalışmasında, uluslararası rekabet edebilirlik saplantısının sadece yanlış değil tehlikeli olduğunu, iç politikaları çarpıttığını ve uluslararası ekonomik sistemi tehdit ettiğini savunmuştur. Fagerberg (1996) çalışmasında, uzun dönemde araştırma geliştirme ve inovasyonun iktisadi büyüme ve rekabet gücü üzerinde olumlu etkileri olacağını belirtmiştir. Khalil, ve Shankar (2000) çalışmalarında, teknoloji yönetiminin uluslararası rekabet gücü ve refahın artırılmasında kilit role sahip olduğunu belirtmişlerdir. Literatürde uluslararası rekabet gücünün mikro ve makro düzeyde tanımlanıp, ölçülmesi ve uluslararası rekabet gücü etkileyen faktörlerin mikro ve makro boyutları ile çok sayıda çalışma söz konusudur. Uzun dönemde teknolojik gelişmenin rekabet gücünde önemli olduğu yaygın görüş olarak kabul edilmektedir. (Bkz. Maskell ve Malmberg, 1999 ; Hitt et al, 2012; Pisano ve Shih, 2009; Schwab ve Sala-i-Martin, 2010; Ross et al, 1996; Hatzichronoglou, 1996; Singh et al, 2008; Porter et al, 2000; Alesina ve Perotti, 1994 ; Freeman, 2004; Buckleyet al, 1988; Dollar et al, 1993; Summers, 1988; Hughes, 1993; Dunning, 2013; Cantwell, 2005; Lall, 2001).

Türkiye ekonomisinin genel olarak uluslararası rekabet gücü üzerine yapılan çalışmalarda ise öne çıkan çalışmalar aşağıdaki şekilde özetlenebilir.

Çakmak (2005) çalışmasında, " Türkiye ekonomisi için analiz döneminde, son yıllarda hemen hemen tüm ürün gruplarının rekabet gücünde önemli düşüşler olduğunu, bu sebeple, Türkiye'nin başta Avrupa Birliği olmak üzere Dünya piyasalarında sahip olduğu rekabet gücünü kaybetmemesi için, teknolojik gelişme ve AR-GE'ye önem vermesi ve verimlilik artışı sağlaması gerektiğini vurgulamıştır. Eroğlu ve Özdamar (2005). Çalışmalarında, "*Rekabet gücünü etkileyen verilere bakıldığında Türkiye'de ekonominin genelindeki verimliliğin düşük olduğu, Ar-Ge harcamalarının yeterli seviyede olmadığı, iş gücü, vergi ve enerji maliyetlerinin görece yüksek olduğu, reel kurla ilgili gelişmelerden dolayı ihracatçıların rekabet edebilirliklerini sürdürmek için ihraç fiyatlarını düşürmek durumunda kaldığı görülmektedir. Buna karşılık söz konusu genel manzara içerisinde beyaz eşya sektörünün Ar-Ge faaliyetleri sayesinde karşılaştırmalı üstünlüğünü ve dolayısıyla rekabet edebilirliğini artırmış olduğu*" sonucuna ulaşmışlardır.

Yücel (2010) çalışmasında, *" Türkiye ekonomisinde tekstil ve hazır giyim sektörün karşılaştırmalı rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ancak bu üstünlüğünü, tekstil sektörünün 1998 yılından itibaren, hazır giyim sektörünün ise 2005 yılından itibaren kaybetmeye başladığı "* sonucuna ulaşmıştır.

Şahin (2016) çalışmasında, " Türkiye'nin imalat sanayi rekabet gücünün SITC 6 ve SITC 8 endüstri grubunda yüksek olduğunu, ayrıca Türkiye'nin Brezilya, Rusya ve Hindistan karşısında imalat sanayi rekabet gücünün yüksek ancak Çin karşısında düşük olduğu" sonucuna ulaşmıştır.
Uslu (2019) çalışmasında, *"dünyadaki kişi başına düşen milli gelir artışlarının, Türkiye'nin ihracatını kısa dönemde etkilemediği, uzun dönemde arttırdığı, reel efektif döviz kurundaki artışların Türkiye'nin ihracatını kısa dönemde etkilemediği, uzun dönemde azalttığı"* sonucuna ulaşmıştır. Türkiye ekonomisinin rekabet gücü üzerine yapılan çalışmalar, analiz dönemleri ve kullanılan yöntemler baz alındığında sektörlere göre farklı düzeyde rekabet gücüne sahip olduğu sonucuna ulaşmışlardır.(Bkz. Kara et al, 2019; Berk, 2019; Özdemir ve Kösekahyaoğlu, 2019; Erkan ve Bozduman, 2018; Kılıç ,2018).

3. TÜRKİYE EKONOMİSİNİN DIŞ TİCARET PERFORMANSININ ANALİZİ

3.1. Çeşitlilik Endeksine Göre Türkiye Ekonomisinin Dış Ticaret Performansının Analizi

Tablo.1. ve Tablo.2.2'de çeşitlilik endeksine göre ülkelerin dış ticaret performansı verilmiştir. Buna göre gelişmiş ülkelerin ihracat çeşitlilik kapasitesinin daha yüksek olduğunu gözlemliyoruz. 2009 yılı itibariyle en yüksek endeks değerine sahip ülke İtalya olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo.1. Çeşitlilik Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı I

Yıl	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Almanya	115	120	114	111	111	112	107	110	104	109
Avustralya	49	53	56	62	59	62	60	61	63	67
Avusturya	108	108	105	110	107	98	102	103	101	98
Belçika	97	100	102	97	99	97	101	102	106	110
Bulgaristan	NA	NA	NA	NA	NA	NA	88	87	88	86
İngiltere	97	91	97	97	97	101	98	95	98	89
Danimarka	81	80	78	78	74	79	79	86	87	91
Estonya	NA	NA	NA	NA	NA	75	80	74	75	80
Finlandiya	59	59	65	63	66	63	65	67	63	60
Fransa	109	105	104	114	114	111	112	114	111	115
Hollanda	95	94	100	101	106	103	104	106	102	103
İrlanda	56	58	52	46	42	41	48	49	41	42
İspanya	85	80	83	83	83	83	89	98	96	101
İsrail	56	55	52	51	55	57	57	55	53	50
İsveç	76	78	81	79	80	72	64	67	70	77
İsviçre	81	85	79	80	81	83	82	83	82	81
İtalya	89	96	92	94	90	95	100	96	92	100
İzlanda	17	16	16	17	21	22	23	21	21	24
Japonya	66	67	66	65	70	69	73	71	69	76
Kanada	73	68	69	72	72	74	77	75	82	73
Kıbrıs	54	44	46	50	48	43	36	39	41	52
Letonya	NA	NA	NA	NA	71	70	75	65	66	67
Litvanya	NA	NA	52	NA	80	82	79	82	78	78
Macaristan	NA	NA	94	93	91	99	105	84	86	76
Malta	41	31	30	30	27	26	28	30	25	23
Meksika	50	57	65	62	67	71	68	64	69	61

Tablo.1. Çeşitlilik Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı I										
Yıl	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Norveç	37	35	36	31	31	30	29	28	35	37
Polonya	NA	NA	93	88	94	98	96	99	106	98
Portekiz	60	62	60	60	62	64	67	63	63	66
Romanya	55	67	69	70	67	70	75	73	67	70
Şili	35	37	43	45	46	41	43	41	47	44
Slovenya	NA	NA	84	83	NA	85	83	86	79	86
Türkiye	**67**	**63**	**65**	**69**	**66**	**69**	**74**	**75**	**78**	**78**
Yeni Zelanda	46	42	45	45	49	50	53	54	54	52
Yunanistan	61	68	64	69	67	72	68	76	70	69
Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi										

Tablo.2. Çeşitlilik Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı Dış Ticaret Performansı II										
Yıl	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Almanya	111	111	112	107	103	116	121	111	115	**109**
Avustralya	69	65	64	65	60	55	54	52	47	**43**
Avusturya	95	91	90	98	98	99	100	101	105	**105**
Belçika	112	102	98	99	101	100	103	102	110	**111**
Bulgaristan	96	90	95	89	88	87	79	80	82	**82**
İngiltere	82	75	75	86	87	80	74	81	81	**78**
Danimarka	97	88	83	92	94	91	94	92	96	**92**
Estonya	75	79	84	78	74	75	79	83	89	**78**
Finlandiya	59	61	63	69	74	72	75	70	72	**67**
Fransa	111	110	111	110	111	113	114	116	119	**109**
Hollanda	90	90	89	96	86	94	92	94	94	**91**
İrlanda	39	35	32	39	38	39	40	39	41	**35**
İspanya	106	110	108	104	112	114	112	116	114	**113**
İsrail	50	47	49	48	46	42	41	34	46	**49**
İsveç	75	86	83	79	77	75	77	75	82	**90**
İsviçre	83	81	75	82	78	76	78	72	73	**68**
İtalya	109	107	106	108	106	105	111	109	116	**120**
İzlanda	27	24	23	26	24	24	22	23	24	**21**
Japonya	73	79	75	76	71	78	76	76	76	**85**
Kanada	84	85	87	86	88	84	90	85	79	**84**
Kıbrıs	48	42	48	52	52	41	40	44	39	**41**
Letonya	66	72	68	75	81	87	87	83	89	**88**
Litvanya	77	73	70	72	74	81	93	102	91	**90**
Macaristan	82	79	77	77	76	79	74	71	76	**74**
Malta	22	25	24	24	24	28	29	26	26	**23**
Meksika	56	53	56	60	63	63	54	57	64	**67**
Norveç	27	29	28	28	25	24	21	25	20	**25**
Polonya	108	102	99	104	102	109	108	111	110	**106**
Portekiz	78	74	75	80	75	84	95	96	100	**105**
Romanya	70	70	66	72	72	75	79	78	77	**75**
Şili	43	46	48	46	42	39	37	35	42	**41**
Slovenya	90	89	90	90	89	89	95	85	85	**83**

Tablo.2. Çeşitlilik Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı Dış Ticaret Performansı II										
Yıl	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Türkiye	**82**	**79**	**77**	**76**	**81**	**84**	**89**	**90**	**93**	**92**
Yeni Zelanda	57	56	59	62	61	57	66	61	57	**59**
Yunanistan	72	73	82	82	89	88	89	88	92	**90**
Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi										

Şekil.1.'de Türkiye'nin ihracat çeşitlilik endeksine göre performansı verilmiştir. Buna göre Türkiye ekonomisinin ihracat çeşitliliği zamana göre düşük te olsa artan bir eğilim göstermektedir. Kriz dönemlerinde endekste gerilemeler olsa da artış trendi devam etmektedir. endeks yükseldikçe Türkiye ekonomisinin ihracatında çeşitlendirme kapasitesi de artmaktadır.

Şekil.1. Türkiye'nin İhracat Çeşitlilik Endeksine Göre Performansı

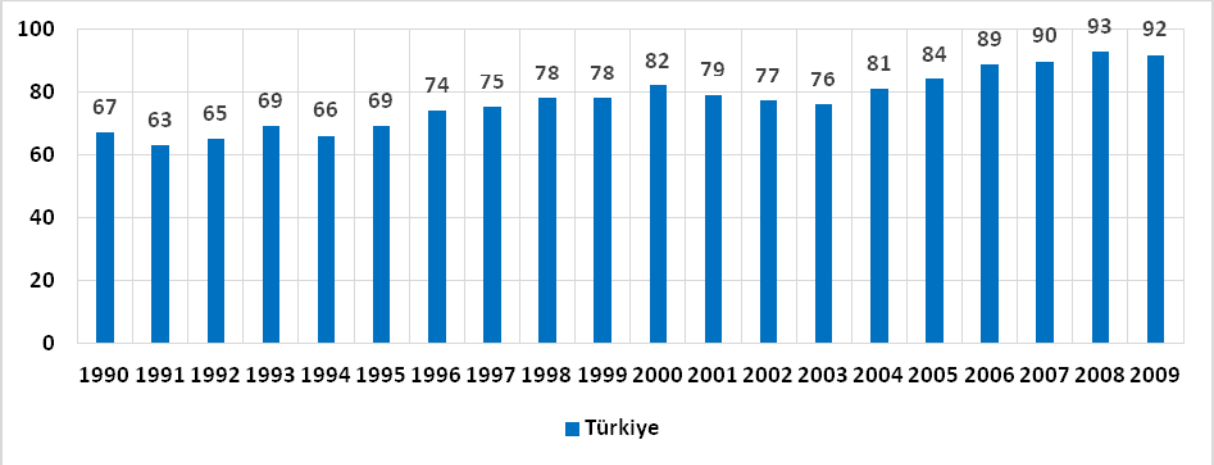

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

3.2. Sıradanlık Endeksine Göre Türkiye Ekonomisinin Dış Ticaret Performansının Analizi

Sıradanlık endeksi ülkelerin ihraç ürünlerinin diğer ülkelerce rekabetçi bir şekilde ihraç edildiğini göstermektedir. Endeksi yükselmesi ülkenin ihraç ettiği ürünlerin rakibinin arttığı ve sıradanlaştığı anlamına gelmektedir. Şekil.2.'de Türkiye ekonomisinin ihracat ürünlerinin sıradanlığı endeksine göre performansı verilmiştir. Buna göre 1990-2000 döneminde endeks yükselirken 2007 sonrasında düşüş eğilimi göstermektedir. Bu düşüş eğilimi Türkiye ekonomisinin ihraç ürünlerinde rekabet gücünün kısmen arttığı anlamına gelmektedir.

Şekil.2. Türkiye Ekonomisinin İhracat Ürünlerinin Sıradanlığı Endeksine Göre Performansı

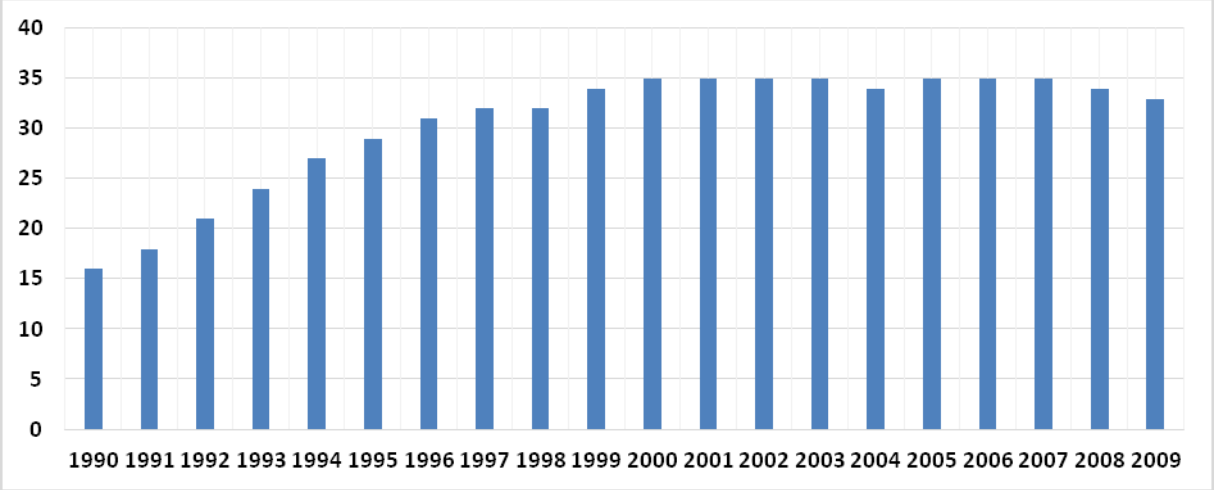

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

Tablo.3. ve Tablo.4.'te sıradanlık endeksine göre ülkelerin dış ticaret performansı verilmiştir. Buna göre gelişmiş ülkelerin endeks değerlerinin genel olarak düşük olduğu ve ürünlerde rekabet güçlerinin yüksek olduğu anlamına gelmektedir.

Tablo.3. Sıradanlık Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı I

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Almanya	11	12	14	16	17	19	20	21	21	23
Avustralya	12	13	17	20	22	25	27	27	27	30
Avusturya	12	13	16	18	20	21	24	24	24	27
Belçika	12	13	17	19	22	24	25	27	27	28
Bulgaristan	NA	NA	NA	NA	NA	NA	29	29	30	33
İngiltere	11	11	14	16	17	20	21	21	21	23
Danimarka	13	14	18	19	22	24	25	27	28	29
Estonya	NA	NA	NA	NA	NA	27	30	32	32	33
Finlandiya	12	12	16	18	20	20	23	24	24	26
Fransa	12	13	16	18	20	21	23	24	24	26
Hollanda	13	14	17	19	22	24	26	27	27	29
İrlanda	13	14	16	19	21	23	24	25	24	25
İspanya	14	15	19	21	23	25	27	28	29	30
İsrail	13	15	17	19	21	23	24	24	24	26
İsveç	12	12	16	17	19	20	22	22	23	25
İsviçre	11	11	14	16	17	19	20	21	21	22
İtalya	13	14	18	19	22	23	24	25	26	27
İzlanda	16	17	21	23	25	26	28	32	31	32
Japonya	10	10	12	13	13	14	16	16	16	18
Kanada	11	12	15	17	18	21	23	24	25	27
Kıbrıs	15	17	21	24	27	29	33	35	34	34
Letonya	NA	NA	NA	NA	24	27	29	32	32	34

Tablo.3. Sıradanlık Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı I										
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Litvanya	NA	NA	18	NA	26	28	30	31	33	34
Macaristan	NA	NA	19	22	24	26	28	29	28	31
Malta	14	16	19	21	21	23	25	27	28	28
Meksika	13	15	17	19	21	24	26	26	27	29
Norveç	13	14	18	18	21	22	23	28	25	26
Polonya	NA	NA	19	22	24	26	28	29	29	32
Portekiz	15	16	20	22	24	25	27	28	29	31
Romanya	14	15	19	22	25	26	28	29	30	33
Şili	14	15	19	23	26	28	31	33	32	35
Türkiye	**16**	**18**	**21**	**24**	**27**	**29**	**31**	**32**	**32**	**34**
Yeni Zelanda	14	15	19	22	26	28	29	31	32	33
Yunanistan	16	17	22	24	28	30	32	33	34	36
Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi										

.

Tablo.4. Sıradanlık Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı II										
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Almanya	24	23	23	24	24	26	26	27	27	27
Avustralya	32	31	31	32	32	31	31	31	29	28
Avusturya	29	27	27	28	29	29	30	30	29	29
Belçika	30	30	29	30	31	31	31	31	30	30
Bulgaristan	33	34	32	34	34	34	34	34	34	34
İngiltere	24	24	24	25	26	26	25	27	27	26
Danimarka	32	31	31	32	31	32	33	32	32	31
Estonya	36	34	33	35	36	36	35	36	35	35
Finlandiya	27	25	26	26	26	27	28	27	27	27
Fransa	27	26	27	27	27	28	28	29	28	28
Hollanda	30	30	30	30	32	31	31	31	30	30
İrlanda	25	25	25	26	26	27	28	29	28	27
İspanya	32	30	31	32	32	32	33	33	32	32
İsrail	28	28	28	27	28	30	31	30	27	26
İsveç	26	26	27	27	27	29	29	29	29	28
İsviçre	23	23	23	24	24	26	26	25	25	25
İtalya	28	28	28	29	29	30	29	29	29	29
İzlanda	35	33	32	31	31	31	34	33	35	33
Japonya	19	19	19	20	19	20	21	21	21	20
Kanada	28	28	28	29	29	30	31	30	30	31
Kıbrıs	38	37	37	36	37	37	38	37	36	35
Letonya	35	33	34	35	36	37	37	35	35	35
Litvanya	36	35	36	36	36	36	36	35	35	35
Macaristan	32	30	30	31	30	30	30	31	31	30
Malta	29	29	30	31	30	29	28	31	29	29

Tablo.4. Sıradanlık Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı II										
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Meksika	31	29	29	30	31	31	31	31	30	31
Norveç	29	27	29	29	29	30	29	27	25	26
Polonya	32	31	31	32	32	32	32	32	32	32
Portekiz	32	33	33	32	33	35	34	34	34	33
Romanya	34	32	33	32	32	32	31	32	31	30
Şili	37	37	37	34	35	36	35	36	35	33
Türkiye	**35**	**35**	**35**	**35**	**34**	**35**	**35**	**35**	**34**	**33**
Yeni Zelanda	36	36	36	35	37	39	37	38	37	36
Yunanistan	38	35	36	36	36	37	37	37	35	36

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

3.3. İhracat Gelişmişlik Endeksine Göre Türkiye Ekonomisinin Dış Ticaret Performansının Analizi

İhracat gelişmişlik endeksi, ülkelerin ihracatının ortalama gelir düzeyini göstermektedir. Şekil.3.3.'te ihracat gelişmişlik endeksine göre Türkiye ekonomisinin dış ticaret performansı verilmiştir. Buna göre Türkiye ekonomisinin ihracat gelişmişlik endeksi 1990-2007 döneminde hafifi bir artış trendine sahip olduğu gözlenmektedir. 2008-2009 dönemlerindeki düşüşte küresel ekonomik krizin etkileri de söz konusudur.

Şekil.3.3. İhracat Gelişmişlik Endeksine Göre Türkiye Ekonomisinin Dış Ticaret Performansı

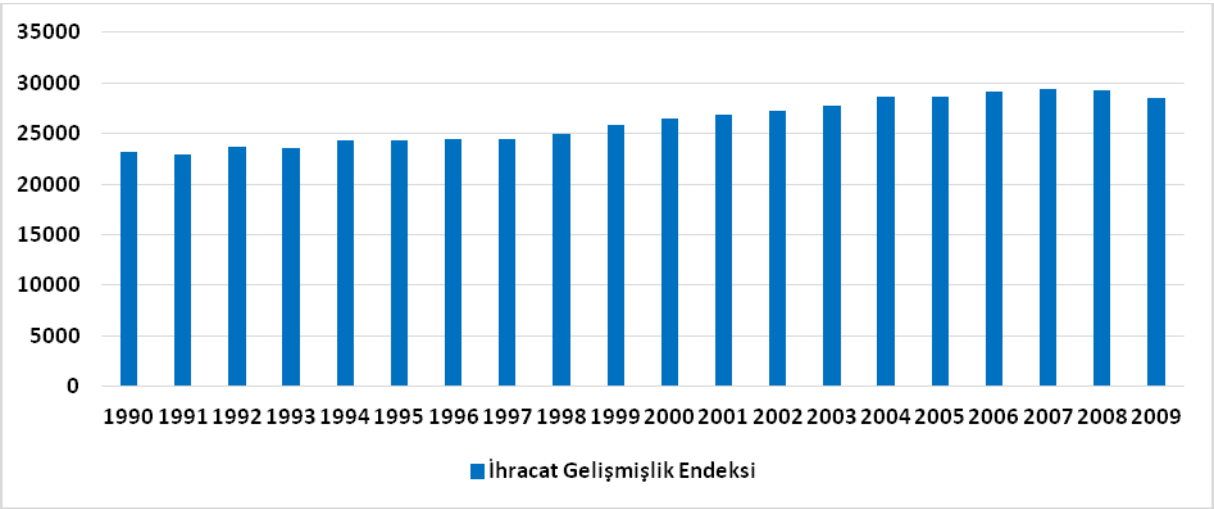

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

Tablo.5. ve Tablo.6'da ihracat gelişmişlik endeksine göre ülkelerin dış ticaret performansı verilmiştir. Buna göre özellikle İrlanda, İsviçre ve Japonya'nın 2009 verilerine göre ihracat gelişmişlik endeksi puanlarının yüksek olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo.5. İhracat Gelişmişlik Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı I										
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Almanya	37352	37143	37287	37141	37309	37356	37565	37701	37869	37999
Avustralya	25066	25728	25967	26417	26629	26763	27044	27241	26863	27543
Avusturya	35017	35169	35221	35392	35362	35453	35591	35548	35666	36031
Belçika	33689	33730	33915	34100	34276	34308	34321	34236	34634	34664
Bulgaristan	NA	NA	NA	NA	NA	NA	27723	27988	27690	27069
İngiltere	35926	36530	36405	36597	36435	36557	36756	36977	37442	37692
Danimarka	33735	33799	34028	33838	34126	34277	34335	34384	34310	34525
Estonya	NA	NA	NA	NA	NA	28024	28489	28929	28494	28203
Finlandiya	37955	38024	37823	37437	37291	37892	37553	37711	38157	38199
Fransa	34130	34341	34428	34538	34595	34712	34981	35176	35531	35747
Hollanda	33413	33423	33433	33538	33522	34120	34365	34600	35075	34990
İrlanda	36555	37054	37424	37860	38537	38680	39846	40050	41995	42027
İspanya	33057	33418	33749	33560	33684	33785	33677	33350	33588	33860
İsrail	30404	30573	31237	32313	32113	31219	31373	31843	32456	32051
İsveç	37266	37307	37431	37383	37481	37697	37762	37676	38019	38423
İsviçre	38810	38819	39063	38907	39227	39616	39938	40015	40179	40245
İtalya	33513	33608	33634	33720	33747	34086	34106	34150	34263	34340
İzlanda	24184	23888	23753	23150	23187	23424	23998	24123	24243	24831
Japonya	39591	39661	39564	39444	39445	39570	39650	39668	39634	39726
Kanada	34392	34643	34520	34926	35064	35140	35027	35057	35355	35696
Kıbrıs	24717	24681	25183	25593	25279	24881	24709	24770	25961	27283
Letonya	NA	NA	NA	NA	27643	25942	26447	25899	25619	25215
Litvanya	NA	NA	30921	NA	28467	28516	29292	29222	28691	27428
Macaristan	NA	NA	29292	30335	30497	30565	30383	32823	33697	34565
Malta	33892	35033	35416	34966	36289	36551	36166	35622	36414	36520
Meksika	32744	33355	33476	33481	33840	33427	33711	33588	33928	34247
Norveç	34059	34119	34028	34013	34017	34059	34345	34645	34674	34357
Polonya	NA	NA	28614	28733	28418	29137	29648	29739	30156	30413
Portekiz	27164	26992	27253	27423	27727	29020	29543	30006	30337	30707
Romanya	30330	29916	29705	28562	27399	27273	26672	26690	26172	25810
Şili	19527	19517	20117	20502	20927	20649	20466	20478	21176	21164
Slovenya	NA	NA	32170	32246	NA	33668	33910	34063	34319	34261
Türkiye	23178	22977	23717	23617	24267	24314	24424	24455	24951	25852
Yeni Zelanda	28510	28776	28487	28341	28423	28502	29095	29453	29977	29581
Yunanistan	22320	22892	22679	22989	23149	23432	23561	24098	24837	24799
Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi										

.

Tablo.6. İhracat Gelişmişlik Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı II										
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Almanya	38006	38211	38203	38119	38111	38106	37890	37699	37523	37623
Avustralya	28351	28451	28541	28553	28359	28516	27618	27366	27768	27266
Avusturya	35517	35617	35827	35709	35828	35654	35707	36044	35891	35945
Belçika	34735	35193	36283	36791	36898	36945	36770	36601	36235	36952

Tablo.6. İhracat Gelişmişlik Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı II

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Bulgaristan	26953	27062	27029	26807	26772	26850	26656	27362	27372	27061
İngiltere	37455	37939	37763	37541	37265	37450	37707	36925	36714	37458
Danimarka	34842	35067	35101	34905	34943	35048	34590	34599	34565	34769
Estonya	30534	30504	29447	30081	30809	31388	31028	30650	30738	30864
Finlandiya	38427	38381	38476	38183	38202	38399	38150	37984	37781	37984
Fransa	35965	36133	36068	35921	36003	36011	35863	35720	35467	35767
Hollanda	35164	34551	34377	34478	34637	34540	34394	34339	33634	33792
İrlanda	43210	43182	43712	42653	42319	42778	42403	43080	43015	43659
İspanya	34061	33945	33951	34096	34091	33995	33795	33995	33548	33515
İsrail	32531	32888	31488	31265	32026	30747	31477	31265	32520	34322
İsveç	38050	38035	38108	38148	37990	37650	37289	37158	36723	36821
İsviçre	40012	40683	40599	40626	40768	40961	40724	40624	40385	40893
İtalya	34347	34312	34376	34464	34554	34551	34510	34516	34426	34468
İzlanda	25282	25793	25736	25897	26271	26540	26826	28103	27954	27533
Japonya	39760	39673	39768	39792	39703	39529	39345	39242	38851	38551
Kanada	36200	36193	35803	36062	35840	36000	35356	35023	34666	34225
Kıbrıs	27410	28060	30257	30831	33110	33980	32435	32391	31939	33052
Letonya	25433	25763	25939	26341	27381	28051	29028	29234	29711	30183
Litvanya	28184	28655	28714	28635	28734	29157	29627	30325	29708	29724
Macaristan	35166	35122	35614	35714	36160	36251	36353	36290	36065	36199
Malta	37686	36366	35775	36408	36933	37102	37867	37422	37329	37918
Meksika	34594	34860	34730	34474	34471	34361	34455	34331	34495	34253
Norveç	34969	35669	36012	35994	36140	36530	37146	36867	38104	38496
Polonya	31216	31378	31634	31970	32192	32502	32726	32933	33011	33347
Portekiz	31117	31573	31572	31830	32355	31951	32064	31866	31978	31666
Romanya	26605	26435	26493	26410	27097	27709	28406	29501	29944	30999
Şili	21360	21866	21703	21455	20440	19992	19611	19649	20407	20372
Slovenya	34417	34482	34849	35143	35405	35651	35550	35983	35968	36288
Türkiye	26509	26911	27230	27725	28601	28684	29174	29431	29332	28532
Yeni Zelanda	29864	30202	29892	30014	29953	30251	30310	30504	30769	30245
Yunanistan	26294	26228	26700	27340	28019	28044	27998	28670	28689	28461

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

3.4. Yüksek Düzey Teknolojiye Dayalı İhracat Payı Endeksine Göre Türkiye Ekonomisinin Dış Ticaret Performansının Analizi

Yüksek düzey teknolojiye dayalı ihracat payı endeksi, ülkelerin ihracat bileşenlerinde ne yoğunlukta yüksek teknoloji ürünleri olduğunu göstermektedir (Sümer, 2013). Endeksin büyümesi, ülkelerin ihracatta yüksek düzey teknolojiye dayalı ihracat payının arttığı anlamına gelmektedir.Şekil.4'te yüksek düzey teknolojiye dayalı ihracat payı endeksine göre Türkiye ekonomisinin dış ticaret performansı verilmiştir. Buna göre 1990-2000 döneminde yüksek düzey teknolojiye dayalı ihracat payı artarken 2001 krizi ile birlikte düşüş eğilimi başlamış ve eski düzeyine tekrar ulaşamayarak dalgalı bir seyir izlemiştir.

Şekil.4 Yüksek Düzey Teknolojiye Dayalı İhracat Payı Endeksine Göre Türkiye Ekonomisinin Dış Ticaret Performansı

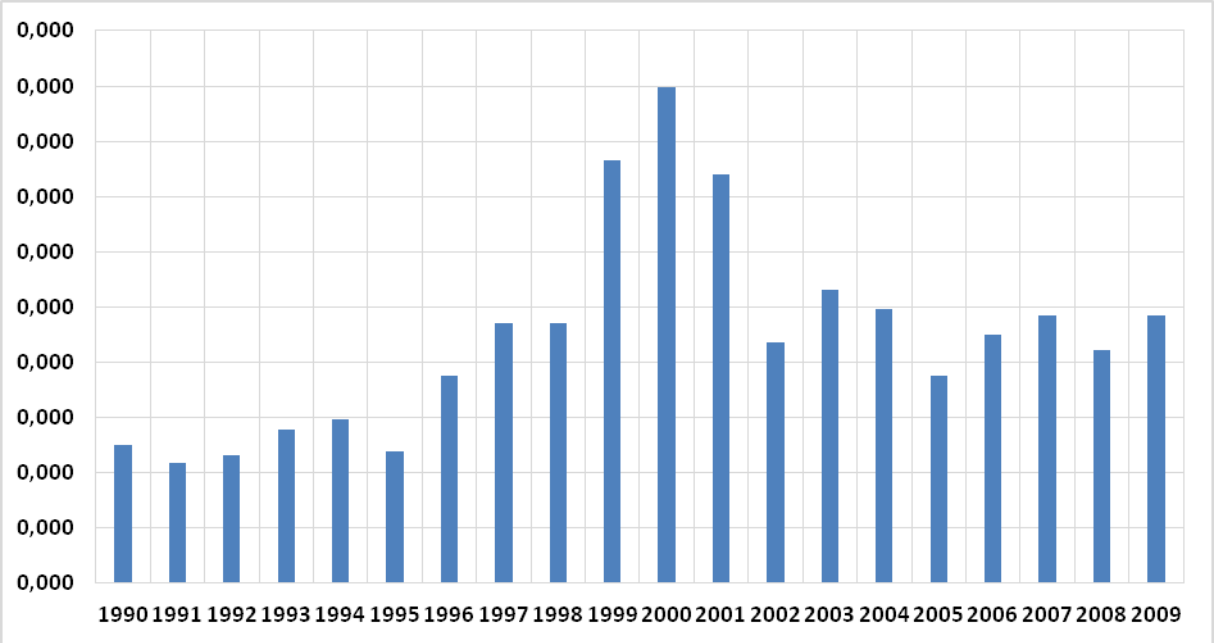

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

Tablo.7. ve Tablo.8.'de yüksek düzey teknolojiye dayalı ihracat payı endeksine göre ülkelerin dış ticaret performansı verilmiştir. Buna göre İrlanda, İsrail, İsviçre ve Malta başta olmak üzere diğer sanayileşmiş ülkelerin yüksek düzey teknolojiye dayalı ihracat kapasitesi yüksek düzeydedir.

Tablo.7. Yüksek Düzey Teknolojiye Dayalı İhracat Payı Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı I

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Almanya	0,12	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,14	0,15	0,16
Avustralya	0,04	0,04	0,05	0,06	0,06	0,07	0,06	0,06	0,06	0,07
Avusturya	0,09	0,09	0,09	0,10	0,10	0,10	0,10	0,11	0,11	0,11
Belçika	0,05	0,05	0,06	0,06	0,06	0,07	0,07	0,08	0,08	0,10
Bulgaristan	NA	NA	NA	NA	NA	NA	0,04	0,05	0,04	0,04
İngiltere	0,18	0,22	0,22	0,24	0,23	0,25	0,24	0,25	0,27	0,26
Danimarka	0,11	0,11	0,11	0,11	0,12	0,12	0,13	0,14	0,15	0,17
Estonya	NA	NA	NA	NA	NA	0,10	0,10	0,12	0,16	0,16
Finlandiya	0,09	0,08	0,10	0,13	0,15	0,17	0,18	0,20	0,23	0,26
Fransa	0,14	0,15	0,15	0,16	0,16	0,17	0,18	0,19	0,20	0,21
Hollanda	0,12	0,12	0,13	0,15	0,15	0,17	0,18	0,22	0,23	0,25
İrlanda	0,27	0,26	0,25	0,28	0,29	0,33	0,36	0,37	0,38	0,41
İspanya	0,07	0,07	0,07	0,08	0,08	0,07	0,07	0,07	0,07	0,08
İsrail	0,15	0,17	0,16	0,18	0,18	0,18	0,21	0,24	0,27	0,28
İsveç	0,15	0,16	0,16	0,17	0,17	0,18	0,21	0,22	0,23	0,26
İsviçre	0,15	0,16	0,17	0,17	0,17	0,18	0,19	0,20	0,21	0,24

Tablo.7. Yüksek Düzey Teknolojiye Dayalı İhracat Payı Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı I										
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
İtalya	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	0,08	0,08	0,09	0,10
İzlanda	0,01	0,00	0,00	0,00	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Japonya	0,24	0,24	0,24	0,25	0,26	0,27	0,27	0,27	0,25	0,25
Kanada	0,08	0,09	0,09	0,09	0,09	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
Kıbrıs	0,05	0,06	0,06	0,06	0,06	0,05	0,05	0,05	0,06	0,08
Letonya	NA	NA	NA	NA	0,07	0,06	0,06	0,06	0,05	0,05
Litvanya	NA	NA	0,04	NA	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06
Lüksemburg	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	0,11
Macaristan	NA	NA	0,06	0,07	0,07	0,07	0,07	0,14	0,16	0,18
Malta	0,41	0,46	0,51	0,49	0,57	0,58	0,54	0,51	0,57	0,57
Meksika	0,04	0,05	0,11	0,12	0,13	0,13	0,14	0,16	0,19	0,19
Norveç	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,06	0,05
Polonya	NA	NA	0,03	0,04	0,04	0,04	0,04	0,05	0,05	0,04
Portekiz	0,04	0,04	0,04	0,03	0,04	0,05	0,05	0,05	0,05	0,06
Romanya	0,03	0,03	0,02	0,02	0,02	0,03	0,02	0,02	0,03	0,04
Şili	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01
Slovenya	NA	NA	0,07	0,08	NA	0,09	0,10	0,10	0,09	0,09
Türkiye	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,02	0,04
Yeni Zelanda	0,03	0,04	0,03	0,03	0,03	0,04	0,03	0,04	0,04	0,05
Yunanistan	0,02	0,02	0,02	0,03	0,02	0,03	0,03	0,03	0,05	0,05
Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi										

.

Tablo.8. Yüksek Düzey Teknolojiye Dayalı İhracat Payı Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı II										
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Almanya	0,17	0,18	0,17	0,16	0,17	0,17	0,17	0,16	0,16	0,18
Avustralya	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,05	0,05	0,05	0,04	0,04
Avusturya	0,12	0,12	0,13	0,13	0,14	0,12	0,12	0,13	0,13	0,14
Belçika	0,10	0,11	0,15	0,15	0,14	0,15	0,14	0,15	0,14	0,18
Bulgaristan	0,04	0,04	0,04	0,05	0,04	0,04	0,05	0,05	0,06	0,07
İngiltere	0,25	0,25	0,25	0,21	0,20	0,22	0,27	0,16	0,16	0,19
Danimarka	0,17	0,18	0,20	0,19	0,19	0,20	0,18	0,17	0,17	0,18
Estonya	0,28	0,24	0,16	0,17	0,19	0,19	0,15	0,10	0,10	0,09
Finlandiya	0,29	0,26	0,26	0,25	0,23	0,26	0,23	0,21	0,22	0,20
Fransa	0,22	0,22	0,21	0,20	0,20	0,20	0,20	0,19	0,20	0,23
Hollanda	0,23	0,20	0,19	0,22	0,23	0,22	0,21	0,20	0,16	0,18
İrlanda	0,41	0,46	0,48	0,41	0,41	0,39	0,39	0,37	0,37	0,38
İspanya	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,09	0,08	0,08	0,09	0,11
İsrail	0,30	0,30	0,25	0,23	0,24	0,17	0,20	0,15	0,24	0,34
İsveç	0,25	0,20	0,20	0,20	0,20	0,19	0,19	0,17	0,16	0,19

Tablo.8. Yüksek Düzey Teknolojiye Dayalı İhracat Payı Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı II

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
İsviçre	0,23	0,25	0,26	0,26	0,27	0,28	0,28	0,29	0,30	0,34
İtalya	0,11	0,10	0,11	0,10	0,09	0,10	0,09	0,08	0,08	0,10
İzlanda	0,02	0,02	0,04	0,04	0,05	0,08	0,09	0,17	0,09	0,07
Japonya	0,26	0,24	0,22	0,22	0,21	0,20	0,19	0,17	0,16	0,18
Kanada	0,12	0,11	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	0,10	0,09	0,11
Kıbrıs	0,08	0,09	0,12	0,11	0,22	0,35	0,27	0,20	0,22	0,27
Letonya	0,05	0,05	0,05	0,05	0,06	0,06	0,07	0,07	0,07	0,09
Litvanya	0,07	0,07	0,06	0,07	0,06	0,06	0,05	0,05	0,06	0,04
Lüksemburg	0,12	0,14	0,11	0,08	0,07	0,07	0,07	0,06	0,05	0,08
Macaristan	0,23	0,22	0,24	0,25	0,28	0,26	0,24	0,24	0,24	0,26
Malta	0,66	0,56	0,52	0,53	0,54	0,50	0,57	0,54	0,51	0,53
Meksika	0,21	0,22	0,20	0,19	0,19	0,17	0,16	0,13	0,15	0,17
Norveç	0,03	0,04	0,05	0,04	0,04	0,03	0,03	0,04	0,03	0,04
Polonya	0,04	0,04	0,04	0,05	0,04	0,04	0,04	0,05	0,06	0,07
Portekiz	0,06	0,08	0,07	0,08	0,07	0,07	0,08	0,07	0,08	0,05
Romanya	0,07	0,06	0,05	0,04	0,04	0,04	0,05	0,04	0,07	0,10
Şili	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Slovenya	0,10	0,11	0,11	0,13	0,12	0,11	0,12	0,12	0,13	0,15
Türkiye	0,04	0,04	0,02	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Yeni Zelanda	0,04	0,03	0,04	0,04	0,04	0,04	0,05	0,04	0,04	0,04
Yunanistan	0,08	0,07	0,07	0,09	0,09	0,10	0,09	0,08	0,09	0,12

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

3.5. Orta Düzey Teknolojiye Dayalı İhracat Payı Göre Türkiye Ekonomisinin Dış Ticaret Performansının Analizi

Orta düzey teknolojiye dayalı ihracat payı endeksi, ülkelerin ihracat bileşenlerinde ne yoğunlukta orta düzey teknoloji ürünleri olduğunu göstermektedir. Endeksin büyümesi, ülkelerin ihracatta orta düzey teknolojiye dayalı ihracat payının arttığı anlamına gelmektedir.Şekil.5'te orta düzey teknolojiye dayalı ihracat payı endeksine göre Türkiye ekonomisinin dış ticaret performansı verilmiştir. Buna göre 1990-2007 döneminde orta düzey teknolojiye dayalı ihracat payı artarken 2008 küresel krizi ile birlikte düşüş eğilimi başlamıştır.

Şekil.5. Orta Düzey Teknolojiye Dayalı İhracat Payı Göre Türkiye Ekonomisinin Dış Ticaret Performansı

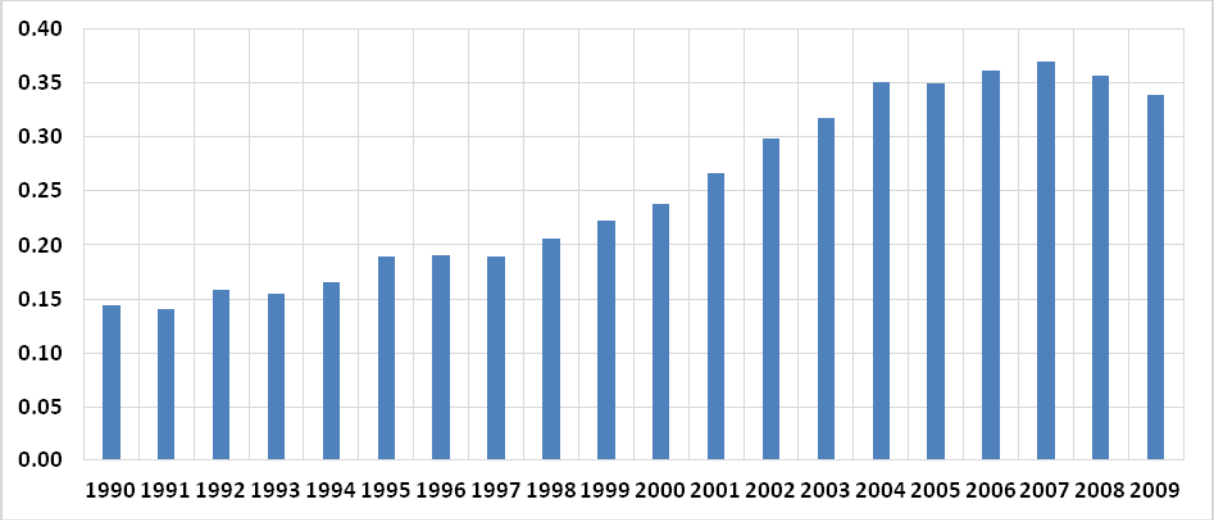

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

Tablo.9'da orta düzey teknolojiye dayalı ihracat payı göre ülkelerin dış ticaret performansı verilmiştir. Buna göre Almanya, Fransa, İspanya, İtalya, Japonya, Meksika, Polonya, Romanya ve Slovenya gibi ülkelerde yüksek olan orta düzey teknolojiye dayalı ihracat payı, yükselen diğer ekonomilerin orta düzey teknolojiye dayalı ihracat payı yükseliş göstermektedir.

Tablo.9. Orta Düzey Teknolojiye Dayalı İhracat Payı Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı I

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
ABD	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Almanya	0,52	0,50	0,51	0,47	0,48	0,48	0,49	0,49	0,50	0,49
Avustralya	0,08	0,09	0,10	0,11	0,11	0,12	0,12	0,13	0,12	0,13
Avusturya	0,41	0,42	0,42	0,43	0,42	0,41	0,42	0,41	0,41	0,42
Belçika	0,38	0,37	0,37	0,37	0,39	0,38	0,38	0,38	0,40	0,39
Bulgaristan	NA	NA	NA	NA	NA	NA	0,25	0,21	0,20	0,17
İngiltere	0,37	0,35	0,34	0,34	0,34	0,34	0,35	0,36	0,37	0,36
Danimarka	0,25	0,25	0,26	0,24	0,23	0,24	0,23	0,24	0,25	0,24
Estonya	NA	NA	NA	NA	NA	0,19	0,20	0,22	0,18	0,16
Finlandiya	0,31	0,28	0,28	0,27	0,26	0,26	0,28	0,27	0,26	0,25
Fransa	0,37	0,37	0,38	0,37	0,38	0,38	0,38	0,38	0,39	0,39
Hollanda	0,25	0,25	0,24	0,23	0,24	0,25	0,25	0,26	0,27	0,26
İrlanda	0,16	0,16	0,15	0,14	0,14	0,13	0,15	0,15	0,13	0,13
İspanya	0,40	0,41	0,44	0,42	0,43	0,45	0,45	0,43	0,45	0,45
İsrail	0,22	0,21	0,24	0,26	0,25	0,22	0,21	0,20	0,20	0,18
İsveç	0,40	0,40	0,40	0,40	0,41	0,34	0,34	0,33	0,35	0,34
İsviçre	0,43	0,44	0,43	0,42	0,43	0,44	0,43	0,42	0,42	0,40
İtalya	0,38	0,39	0,38	0,39	0,39	0,40	0,41	0,41	0,41	0,41
İzlanda	0,04	0,03	0,03	0,05	0,05	0,06	0,06	0,06	0,04	0,08

Tablo.9. Orta Düzey Teknolojiye Dayalı İhracat Payı Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı I

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Japonya	0,57	0,57	0,57	0,57	0,56	0,54	0,54	0,54	0,55	0,55
Kanada	0,34	0,34	0,34	0,36	0,37	0,35	0,35	0,35	0,37	0,38
Kıbrıs	0,22	0,19	0,20	0,21	0,21	0,19	0,16	0,13	0,19	0,21
Letonya	NA	NA	NA	NA	0,22	0,18	0,15	0,12	0,10	0,08
Litvanya	NA	NA	0,31	NA	0,22	0,23	0,26	0,26	0,26	0,24
Lüksemburg	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	0,26
Macaristan	NA	NA	0,25	0,28	0,26	0,31	0,30	0,39	0,43	0,45
Malta	0,18	0,17	0,15	0,15	0,14	0,15	0,13	0,14	0,14	0,12
Meksika	0,28	0,33	0,42	0,45	0,47	0,47	0,46	0,45	0,47	0,47
Norveç	0,18	0,19	0,18	0,13	0,13	0,14	0,12	0,12	0,15	0,14
Polonya	NA	NA	0,26	0,25	0,24	0,25	0,28	0,26	0,31	0,32
Portekiz	0,22	0,22	0,24	0,24	0,24	0,28	0,32	0,33	0,35	0,35
Romanya	0,33	0,33	0,30	0,24	0,22	0,22	0,21	0,20	0,18	0,18
Şili	0,03	0,04	0,04	0,05	0,06	0,04	0,05	0,05	0,06	0,06
Slovakya	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Slovenya	NA	NA	0,35	0,32	NA	0,37	0,38	0,39	0,41	0,41
Türkiye	0,14	0,14	0,16	0,15	0,17	0,19	0,19	0,19	0,21	0,22
Yeni Zelanda	0,07	0,08	0,08	0,08	0,11	0,10	0,10	0,11	0,11	0,10
Yunanistan	0,08	0,07	0,07	0,08	0,08	0,11	0,12	0,12	0,13	0,13

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

.

Tablo.10. Orta Düzey Teknolojiye Dayalı İhracat Payı Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı II

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Almanya	0,47	0,49	0,50	0,49	0,47	0,49	0,48	0,47	0,46	0,44
Avustralya	0,11	0,11	0,11	0,12	0,10	0,10	0,08	0,09	0,07	0,07
Avusturya	0,38	0,38	0,37	0,39	0,40	0,40	0,40	0,41	0,40	0,38
Belçika	0,37	0,38	0,35	0,36	0,36	0,35	0,34	0,34	0,34	0,32
Bulgaristan	0,17	0,18	0,18	0,18	0,17	0,18	0,16	0,18	0,18	0,18
İngiltere	0,32	0,32	0,33	0,35	0,35	0,34	0,31	0,35	0,34	0,33
Danimarka	0,23	0,23	0,23	0,23	0,23	0,23	0,22	0,24	0,24	0,23
Estonya	0,15	0,18	0,19	0,21	0,21	0,22	0,22	0,26	0,27	0,27
Finlandiya	0,23	0,27	0,26	0,27	0,27	0,28	0,29	0,30	0,31	0,31
Fransa	0,38	0,39	0,39	0,40	0,40	0,39	0,38	0,38	0,37	0,35
Hollanda	0,21	0,20	0,21	0,22	0,23	0,23	0,23	0,25	0,24	0,22
İrlanda	0,12	0,12	0,11	0,13	0,14	0,14	0,13	0,12	0,14	0,14
İspanya	0,45	0,44	0,44	0,45	0,45	0,44	0,44	0,43	0,40	0,38
İsrail	0,18	0,18	0,16	0,17	0,18	0,15	0,15	0,15	0,23	0,23
İsveç	0,34	0,37	0,36	0,37	0,37	0,36	0,36	0,38	0,35	0,33
İsviçre	0,40	0,39	0,36	0,36	0,36	0,35	0,35	0,35	0,34	0,31
İtalya	0,40	0,40	0,40	0,41	0,41	0,40	0,41	0,42	0,41	0,40
İzlanda	0,08	0,08	0,07	0,07	0,08	0,08	0,07	0,08	0,08	0,09
Japonya	0,55	0,56	0,57	0,58	0,57	0,57	0,58	0,58	0,57	0,54
Kanada	0,34	0,34	0,36	0,34	0,33	0,32	0,30	0,29	0,25	0,25
Kıbrıs	0,19	0,22	0,31	0,34	0,31	0,19	0,19	0,23	0,16	0,16
Letonya	0,09	0,11	0,11	0,11	0,12	0,15	0,17	0,19	0,21	0,22
Litvanya	0,22	0,22	0,30	0,30	0,26	0,26	0,29	0,34	0,29	0,28
Lüksemburg	0,25	0,25	0,26	0,29	0,28	0,27	0,27	0,28	0,27	0,29

Tablo.10. Orta Düzey Teknolojiye Dayalı İhracat Payı Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı II										
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Macaristan	0,44	0,43	0,42	0,44	0,43	0,43	0,45	0,44	0,43	0,42
Malta	0,09	0,12	0,13	0,13	0,15	0,19	0,16	0,17	0,18	0,18
Meksika	0,45	0,46	0,46	0,45	0,45	0,44	0,46	0,45	0,45	0,45
Norveç	0,09	0,10	0,11	0,11	0,09	0,08	0,08	0,09	0,09	0,11
Polonya	0,37	0,39	0,41	0,41	0,42	0,42	0,44	0,44	0,44	0,44
Portekiz	0,35	0,34	0,35	0,34	0,28	0,30	0,31	0,31	0,30	0,31
Romanya	0,18	0,19	0,21	0,23	0,26	0,28	0,32	0,36	0,36	0,40
Şili	0,06	0,07	0,06	0,06	0,05	0,05	0,05	0,04	0,05	0,04
Slovakya	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Slovenya	0,41	0,41	0,42	0,41	0,42	0,44	0,43	0,45	0,43	0,44
Türkiye	0,24	0,27	0,30	0,32	0,35	0,35	0,36	0,37	0,36	0,34
Yeni Zelanda	0,12	0,11	0,12	0,13	0,12	0,11	0,11	0,11	0,10	0,10
Yunanistan	0,13	0,14	0,17	0,17	0,19	0,18	0,17	0,20	0,20	0,17

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

3.6. Düşük Düzey Teknolojiye Dayalı İhracat Payı Endeksine Göre Türkiye Ekonomisinin Dış Ticaret Performansının Analizi

Düşük düzey teknolojiye dayalı ihracat payı endeksi, ülkelerin ihracat bileşenlerinde ne yoğunlukta düşük düzey teknoloji ürünleri olduğunu göstermektedir. Endeksin büyümesi, ülkelerin ihracatta düşük düzey teknolojiye dayalı ihracat payının arttığı anlamına gelmektedir. Şekil.6'da düşük düzey teknolojiye dayalı ihracat payı endeksine göre Türkiye ekonomisinin dış ticaret performansı verilmiştir. Buna göre 1990-1998 döneminde düşük düzey teknolojiye dayalı ihracat istikrarlı seyrederken 2001 krizi ile birlikte Türkiye ekonomisinde düşük düzey teknolojiye dayalı ihracat payı birlikte düşüş eğilimi başlamıştır.

Şekil.6. Düşük Düzey Teknolojiye Dayalı İhracat Payı Endeksine Göre Türkiye Ekonomisinin Dış Ticaret Performansı

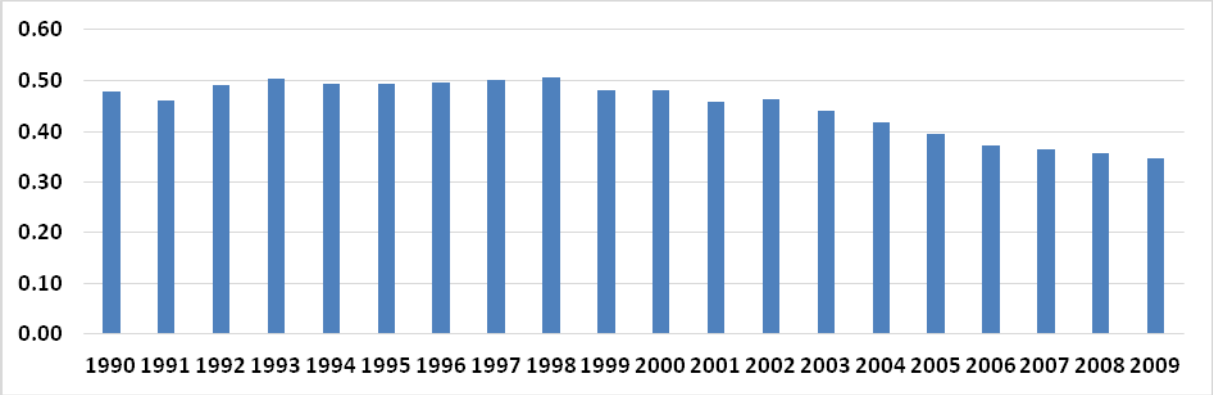

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

Tablo.11. ve Tablo.12'de düşük düzey teknolojiye dayalı ihracat payı endeksine göre ülkelerin dış ticaret performansı verilmiştir. Buna göre Bulgaristan, İtalya, Letonya, Lüksemburg, Portekiz, Türkiye ve Yunanistan gibi ülkeler 2009 yılı itibari ile düşük düzey teknolojiye dayalı ihracat payı hala yüksek olan ekonomiler olarak görülmektedir.

Tablo.11. Düşük Düzey Teknolojiye Dayalı İhracat Payı Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı I

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Almanya	0,17	0,17	0,16	0,15	0,15	0,15	0,14	0,14	0,14	0,13
Avustralya	0,04	0,05	0,05	0,05	0,05	0,06	0,06	0,05	0,05	0,05
Avusturya	0,27	0,27	0,27	0,27	0,26	0,26	0,26	0,26	0,27	0,25
Belçika	0,20	0,19	0,19	0,18	0,17	0,17	0,17	0,17	0,18	0,17
Bulgaristan	NA	NA	NA	NA	NA	NA	0,23	0,27	0,31	0,31
İngiltere	0,13	0,14	0,14	0,13	0,14	0,13	0,13	0,13	0,13	0,11
Danimarka	0,17	0,18	0,18	0,17	0,17	0,17	0,17	0,18	0,20	0,20
Estonya	NA	NA	NA	NA	NA	0,27	0,28	0,23	0,25	0,26
Finlandiya	0,13	0,14	0,14	0,13	0,14	0,13	0,12	0,12	0,11	0,10
Fransa	0,16	0,16	0,16	0,16	0,16	0,16	0,15	0,15	0,15	0,14
Hollanda	0,13	0,14	0,14	0,13	0,13	0,12	0,12	0,15	0,12	0,12
İrlanda	0,15	0,15	0,16	0,13	0,15	0,13	0,15	0,12	0,10	0,10
İspanya	0,19	0,17	0,16	0,17	0,17	0,17	0,17	0,17	0,16	0,16
İsrail	0,12	0,14	0,14	0,13	0,13	0,13	0,13	0,12	0,12	0,11
İsveç	0,15	0,15	0,16	0,15	0,15	0,15	0,14	0,14	0,13	0,15
İsviçre	0,17	0,17	0,17	0,17	0,17	0,16	0,15	0,15	0,15	0,15
İtalya	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33	0,32	0,32	0,31	0,31
İzlanda	0,03	0,03	0,03	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,02
Japonya	0,11	0,11	0,10	0,10	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09
Kanada	0,06	0,06	0,06	0,07	0,07	0,07	0,08	0,08	0,09	0,09
Kıbrıs	0,29	0,30	0,27	0,25	0,20	0,17	0,13	0,12	0,14	0,12
Letonya	NA	NA	NA	NA	0,30	0,27	0,31	0,30	0,31	0,31
Litvanya	NA	NA	0,20	NA	0,19	0,21	0,21	0,22	0,25	0,30
Lüksemburg	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	0,36
Macaristan	NA	NA	0,29	0,25	0,24	0,24	0,26	0,18	0,18	0,17
Malta	0,27	0,24	0,22	0,23	0,19	0,18	0,20	0,21	0,18	0,18
Meksika	0,08	0,09	0,14	0,14	0,14	0,15	0,15	0,17	0,17	0,16
Norveç	0,04	0,04	0,05	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,05	0,04
Polonya	NA	NA	0,22	0,31	0,32	0,33	0,34	0,33	0,33	0,32
Portekiz	0,44	0,46	0,46	0,46	0,44	0,40	0,38	0,38	0,37	0,36
Romanya	0,32	0,34	0,34	0,45	0,46	0,47	0,48	0,51	0,55	0,51
Şili	0,02	0,03	0,03	0,04	0,04	0,03	0,03	0,03	0,04	0,03
Slovenya	NA	NA	0,32	0,33	NA	0,31	0,30	0,29	0,28	0,28
Türkiye	0,48	0,46	0,49	0,50	0,49	0,49	0,50	0,50	0,51	0,48
Yeni Zelanda	0,08	0,08	0,09	0,09	0,09	0,09	0,08	0,08	0,08	0,08
Yunanistan	0,37	0,35	0,35	0,33	0,30	0,30	0,28	0,30	0,30	0,27

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

.

Tablo.12. Düşük Düzey Teknolojiye Dayalı İhracat Payı Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı II										
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Almanya	0,12	0,13	0,13	0,12	0,12	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13
Avustralya	0,04	0,03	0,04	0,04	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,02
Avusturya	0,22	0,22	0,21	0,22	0,20	0,21	0,20	0,21	0,21	0,20
Belçika	0,16	0,15	0,14	0,14	0,14	0,14	0,15	0,15	0,15	0,14
Bulgaristan	0,31	0,35	0,36	0,38	0,37	0,32	0,28	0,27	0,23	0,23
İngiltere	0,10	0,10	0,10	0,11	0,11	0,11	0,10	0,12	0,11	0,11
Danimarka	0,19	0,18	0,18	0,19	0,18	0,17	0,18	0,19	0,18	0,18
Estonya	0,22	0,25	0,27	0,25	0,23	0,20	0,18	0,20	0,20	0,18
Finlandiya	0,10	0,10	0,09	0,10	0,11	0,11	0,11	0,12	0,11	0,08
Fransa	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,15	0,14	0,14
Hollanda	0,09	0,09	0,09	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
İrlanda	0,09	0,08	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07
İspanya	0,16	0,16	0,16	0,16	0,16	0,15	0,15	0,16	0,17	0,16
İsrail	0,10	0,11	0,11	0,11	0,09	0,08	0,08	0,07	0,08	0,07
İsveç	0,13	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14
İsviçre	0,14	0,14	0,15	0,15	0,15	0,15	0,14	0,14	0,14	0,14
İtalya	0,30	0,31	0,30	0,29	0,29	0,28	0,28	0,28	0,27	0,26
İzlanda	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,02	0,02	0,02
Japonya	0,08	0,08	0,09	0,08	0,09	0,09	0,09	0,09	0,10	0,10
Kanada	0,08	0,09	0,09	0,09	0,08	0,08	0,08	0,07	0,07	0,07
Kıbrıs	0,12	0,12	0,12	0,10	0,09	0,07	0,07	0,09	0,10	0,10
Letonya	0,30	0,30	0,29	0,30	0,32	0,25	0,25	0,23	0,23	0,20
Litvanya	0,26	0,25	0,23	0,23	0,21	0,19	0,19	0,19	0,15	0,18
Lüksemburg	0,34	0,35	0,35	0,36	0,37	0,35	0,35	0,36	0,38	0,35
Macaristan	0,15	0,16	0,16	0,13	0,12	0,11	0,10	0,09	0,09	0,09
Malta	0,13	0,17	0,17	0,16	0,14	0,15	0,12	0,11	0,11	0,12
Meksika	0,15	0,15	0,16	0,15	0,14	0,13	0,12	0,11	0,10	0,11
Norveç	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Polonya	0,30	0,29	0,28	0,27	0,25	0,23	0,22	0,22	0,21	0,20
Portekiz	0,33	0,34	0,33	0,32	0,25	0,27	0,25	0,25	0,24	0,25
Romanya	0,48	0,50	0,49	0,50	0,46	0,42	0,37	0,34	0,28	0,24
Şili	0,03	0,03	0,03	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01	0,02	0,02
Slovenya	0,28	0,27	0,26	0,26	0,25	0,24	0,23	0,22	0,21	0,19
Türkiye	0,48	0,46	0,46	0,44	0,42	0,39	0,37	0,36	0,36	0,35
Yeni Zelanda	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,08	0,07	0,07	0,06
Yunanistan	0,23	0,24	0,26	0,27	0,26	0,23	0,20	0,20	0,20	0,19
Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi										

3.7. Hammadde Kaynaklarına Dayalı İhracat Payı Endeksine Göre Türkiye Ekonomisinin Dış Ticaret Performansının Analizi

Şekil.7.'de hammadde kaynaklarına dayalı ihracat payı endeksine göre Türkiye ekonomisinin dış ticaret performansı verilmiştir. Buna göre Türkiye ekonomisinin hammadde kaynaklarına dayalı ihracat payı 1990-1995 döneminde artış eğilimi gösteririken,1996-2000 döneminde azalış eğiliminde olmuş sonraki dönemde tekrar artış eğilimi göstermiştir.

Şekil.7. Hammadde Kaynaklarına Dayalı İhracat Payı Endeksine Göre Türkiye Ekonomisinin Dış Ticaret Performansı

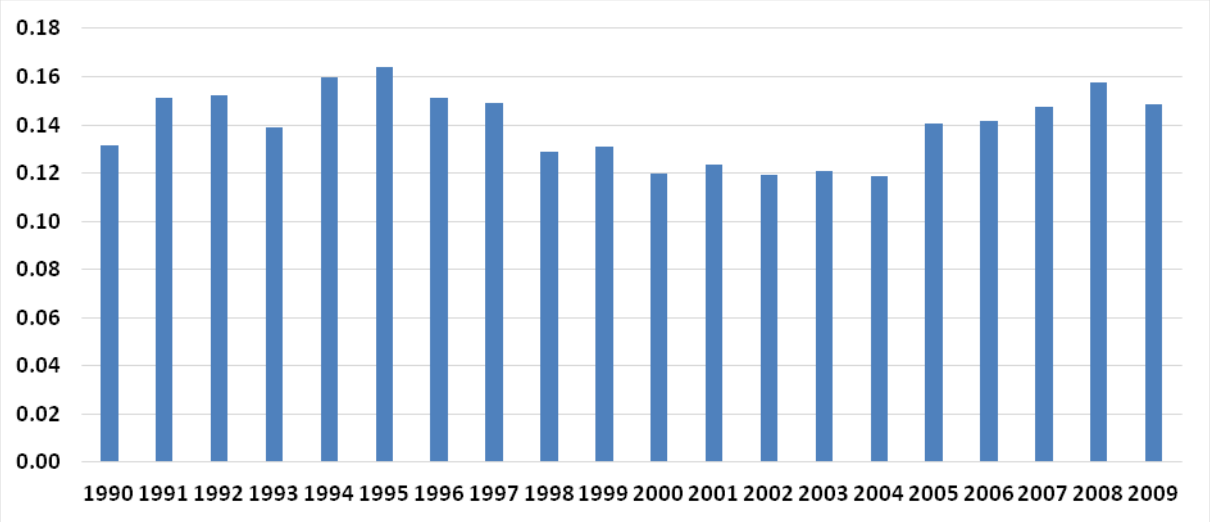

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

Tablo.13. Hammadde Kaynaklarına Dayalı İhracat Payı Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı I

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Almanya	0,12	0,12	0,12	0,12	0,12	0,12	0,12	0,12	0,11	0,11
Avustralya	0,26	0,24	0,22	0,22	0,21	0,22	0,22	0,22	0,21	0,22
Avusturya	0,17	0,16	0,15	0,15	0,16	0,16	0,16	0,15	0,15	0,16
Belçika	0,23	0,24	0,24	0,24	0,24	0,23	0,23	0,23	0,23	0,25
Bulgaristan	NA	NA	NA	NA	NA	NA	0,30	0,29	0,23	0,23
İngiltere	0,16	0,14	0,16	0,16	0,16	0,15	0,15	0,15	0,14	0,15
Danimarka	0,20	0,20	0,19	0,20	0,19	0,19	0,18	0,18	0,17	0,16
Estonya	NA	NA	NA	NA	NA	0,33	0,32	0,30	0,29	0,31
Finlandiya	0,42	0,44	0,43	0,41	0,40	0,38	0,35	0,35	0,34	0,34
Fransa	0,19	0,18	0,18	0,18	0,17	0,17	0,18	0,17	0,16	0,16
Hollanda	0,25	0,25	0,24	0,25	0,24	0,24	0,23	0,21	0,21	0,21
İrlanda	0,25	0,27	0,28	0,27	0,28	0,26	0,26	0,24	0,29	0,27
İspanya	0,21	0,20	0,18	0,18	0,18	0,17	0,17	0,18	0,17	0,17
İsrail	0,41	0,39	0,38	0,37	0,38	0,39	0,40	0,39	0,36	0,38
İsveç	0,25	0,25	0,25	0,24	0,23	0,22	0,21	0,20	0,19	0,16

Tablo.13. Hammadde Kaynaklarına Dayalı İhracat Payı Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı I										
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
İsviçre	0,19	0,18	0,18	0,19	0,19	0,18	0,18	0,18	0,16	0,16
İtalya	0,14	0,14	0,14	0,14	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13
İzlanda	0,20	0,20	0,19	0,24	0,26	0,28	0,28	0,28	0,28	0,25
Japonya	0,06	0,06	0,06	0,05	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06
Kanada	0,26	0,24	0,24	0,24	0,23	0,24	0,23	0,22	0,20	0,20
Kıbrıs	0,27	0,29	0,34	0,36	0,42	0,44	0,55	0,61	0,50	0,48
Letonya	NA	NA	NA	NA	0,33	0,41	0,41	0,44	0,44	0,47
Litvanya	NA	NA	0,14	NA	0,38	0,35	0,34	0,32	0,31	0,28
Lüksemburg	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	0,17
Macaristan	NA	NA	0,21	0,23	0,21	0,21	0,22	0,15	0,12	0,10
Malta	0,08	0,07	0,07	0,07	0,06	0,06	0,09	0,10	0,07	0,09
Meksika	0,12	0,11	0,08	0,07	0,07	0,07	0,06	0,06	0,06	0,06
Norveç	0,17	0,15	0,15	0,13	0,14	0,14	0,13	0,13	0,13	0,12
Polonya	NA	NA	0,20	0,18	0,18	0,17	0,17	0,18	0,17	0,16
Portekiz	0,26	0,24	0,23	0,24	0,25	0,24	0,21	0,21	0,20	0,19
Romanya	0,26	0,21	0,22	0,21	0,20	0,19	0,18	0,18	0,17	0,17
Şili	0,26	0,30	0,32	0,33	0,34	0,38	0,36	0,35	0,35	0,37
Slovakya	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Slovenya	NA	NA	0,17	0,15	NA	0,17	0,16	0,16	0,15	0,15
Türkiye	0,13	0,15	0,15	0,14	0,16	0,16	0,15	0,15	0,13	0,13
Yeni Zelanda	0,25	0,25	0,24	0,27	0,27	0,27	0,28	0,28	0,28	0,28
Yunanistan	0,30	0,29	0,29	0,31	0,33	0,31	0,33	0,30	0,27	0,29

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

.

Tablo.14. Hammadde Kaynaklarına Dayalı İhracat Payı Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı II										
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Almanya	0,11	0,11	0,12	0,11	0,11	0,12	0,12	0,12	0,12	0,12
Avustralya	0,22	0,21	0,21	0,23	0,23	0,26	0,28	0,29	0,29	0,29
Avusturya	0,13	0,13	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,15	0,15	0,15
Belçika	0,25	0,23	0,24	0,23	0,24	0,24	0,24	0,24	0,24	0,24
Bulgaristan	0,25	0,21	0,18	0,19	0,20	0,23	0,26	0,26	0,26	0,24
İngiltere	0,15	0,13	0,15	0,16	0,16	0,16	0,16	0,17	0,19	0,19
Danimarka	0,17	0,16	0,16	0,17	0,17	0,16	0,16	0,17	0,18	0,18
Estonya	0,25	0,25	0,27	0,27	0,24	0,25	0,32	0,32	0,31	0,33
Finlandiya	0,33	0,32	0,33	0,33	0,33	0,29	0,30	0,29	0,29	0,29
Fransa	0,16	0,15	0,15	0,16	0,16	0,16	0,17	0,16	0,17	0,16
Hollanda	0,19	0,19	0,19	0,20	0,20	0,21	0,22	0,22	0,23	0,21
İrlanda	0,29	0,28	0,28	0,30	0,29	0,32	0,33	0,36	0,34	0,33
İspanya	0,18	0,18	0,17	0,17	0,18	0,18	0,19	0,19	0,20	0,19
İsrail	0,38	0,38	0,44	0,46	0,44	0,43	0,40	0,40	0,39	0,31
İsveç	0,20	0,21	0,21	0,20	0,20	0,21	0,21	0,21	0,23	0,24
İsviçre	0,16	0,16	0,16	0,16	0,16	0,16	0,15	0,15	0,14	0,15
İtalya	0,14	0,13	0,13	0,14	0,14	0,14	0,14	0,14	0,15	0,15
İzlanda	0,24	0,24	0,22	0,24	0,21	0,19	0,17	0,14	0,13	0,14
Japonya	0,06	0,06	0,06	0,07	0,07	0,07	0,07	0,08	0,09	0,10

Tablo.14. Hammadde Kaynaklarına Dayalı İhracat Payı Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı II										
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Kanada	0,19	0,19	0,20	0,20	0,21	0,20	0,20	0,20	0,19	0,20
Kıbrıs	0,49	0,43	0,32	0,31	0,22	0,27	0,32	0,31	0,35	0,33
Letonya	0,48	0,44	0,44	0,43	0,40	0,42	0,37	0,36	0,32	0,29
Litvanya	0,34	0,35	0,31	0,30	0,37	0,39	0,37	0,28	0,37	0,34
Lüksemburg	0,16	0,16	0,16	0,16	0,17	0,18	0,17	0,17	0,17	0,18
Macaristan	0,09	0,09	0,09	0,10	0,10	0,10	0,09	0,09	0,10	0,10
Malta	0,09	0,11	0,13	0,13	0,10	0,08	0,07	0,08	0,09	0,09
Meksika	0,05	0,05	0,05	0,06	0,06	0,07	0,07	0,07	0,08	0,08
Norveç	0,11	0,10	0,10	0,11	0,11	0,10	0,11	0,11	0,10	0,10
Polonya	0,16	0,15	0,16	0,16	0,16	0,16	0,16	0,16	0,16	0,16
Portekiz	0,21	0,20	0,21	0,22	0,19	0,22	0,23	0,23	0,24	0,26
Romanya	0,20	0,17	0,18	0,18	0,18	0,21	0,21	0,19	0,20	0,17
Şili	0,39	0,39	0,37	0,38	0,41	0,43	0,41	0,42	0,39	0,37
Slovakya	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA
Slovenya	0,15	0,14	0,15	0,14	0,13	0,13	0,13	0,13	0,14	0,14
Türkiye	0,12	0,12	0,12	0,12	0,12	0,14	0,14	0,15	0,16	0,15
Yeni Zelanda	0,29	0,29	0,29	0,28	0,28	0,28	0,28	0,29	0,28	0,30
Yunanistan	0,31	0,28	0,26	0,24	0,22	0,27	0,30	0,29	0,28	0,28

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

3.8. Lawrance Endeksine Göre Türkiye Ekonomisinin Dış Ticaret Performansının Analizi

Lawrance Endeksi ülkenin ihracat performansında bir önceki yıla göre yapısal bir değişim olup olmadığını göstermektedir. Artan endeks değeri yapısal değişim olduğu anlamına gelmektedir. Şekil.8. Lawrance endeksine göre Türkiye ekonomisinin dış ticaret performansı verilmiştir. Buna göre özellikle 1996 sonrasında azalma eğilimi gösteren endeks bu dönemden sonra düşük düzeyde bir seyir izlemiştir.

Şekil.8. Lawrance Endeksine Göre Türkiye Ekonomisinin Dış Ticaret Performansı

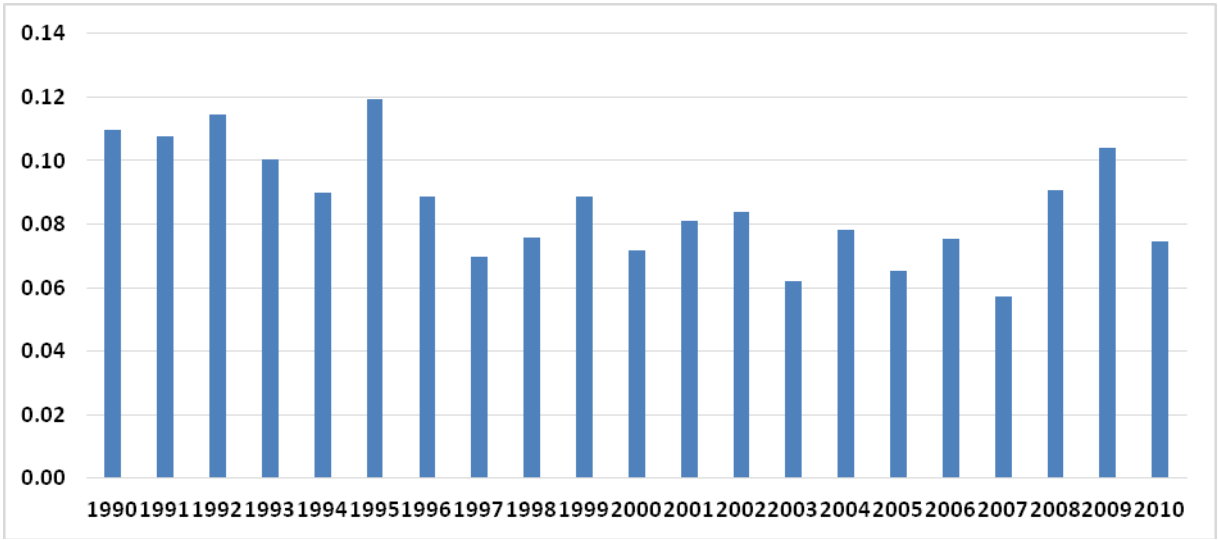

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

Tablo.15. ve Tablo.16.'da Lawrance endeksine göre ülkelerin dış ticaret performansı verilmiştir. Buna göre Finlandiya, İspanya, İsrail, İzlanda, Litvanya ve Lüksemburg ekonomileri özellikle küresel kriz yılı olan 2008 döneminde endeks değerleri önemli ölçüde yükseliş göstermiştir.

Tablo.15. Lawrance Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı I

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
ABD	0,08	0,04	0,04	0,05	0,04	0,05	0,04	0,04	0,04	0,04
Almanya	NA	NA	0,04	0,08	0,04	0,04	0,04	0,03	0,04	0,03
Avustralya	0,10	0,08	0,05	0,06	0,08	0,06	0,08	0,05	0,10	0,09
Avusturya	0,06	0,05	0,05	0,05	0,04	0,09	0,06	0,07	0,05	0,07
Bulgaristan	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	0,12	0,15	0,19
İngiltere	0,05	0,10	0,05	0,07	0,05	0,05	0,04	0,05	0,05	0,06
Çek Cumhuriyeti	NA	NA	NA	NA	0,10	0,15	0,10	0,09	0,08	0,07
Danimarka	0,05	0,05	0,04	0,07	0,05	0,06	0,05	0,07	0,05	0,05
Estonya	NA	NA	NA	NA	NA	NA	0,13	0,19	0,16	0,12
Finlandiya	0,06	0,09	0,06	0,08	0,07	0,07	0,08	0,05	0,06	0,06
Fransa	0,04	0,04	0,03	0,05	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,03
Hollanda	0,04	0,04	0,04	0,07	0,06	0,05	0,06	0,12	0,09	0,07
İrlanda	0,06	0,07	0,07	0,11	0,08	0,08	0,08	0,08	0,09	0,06
İspanya	0,07	0,07	0,07	0,06	0,06	0,05	0,06	0,06	0,05	0,04
İsrail	0,06	0,06	0,08	0,08	0,06	0,10	0,08	0,05	0,06	0,06
İsveç	0,04	0,04	0,05	0,05	0,06	0,13	0,05	0,04	0,05	0,10
İsviçre	0,03	0,04	0,03	0,05	0,03	0,04	0,04	0,04	0,04	0,05
İtalya	0,04	0,03	0,03	0,04	0,03	0,04	0,04	0,03	0,03	0,03
İzlanda	0,08	0,07	0,06	0,10	0,06	0,07	0,08	0,04	0,07	0,08
Japonya	0,03	0,03	0,03	0,04	0,05	0,06	0,03	0,04	0,05	0,04
Kanada	0,08	0,05	0,06	0,07	0,06	0,06	0,06	0,04	0,06	0,05
Kıbrıs	0,12	0,12	0,11	0,09	0,13	0,13	0,16	0,14	0,14	0,11
Letonya	NA	NA	NA	NA	NA	0,16	0,17	0,15	0,13	0,14
Litvanya	NA	NA	NA	NA	0,26	0,23	0,15	0,12	0,11	0,16
Macaristan	NA	NA	NA	0,12	0,11	0,11	0,11	0,26	0,10	0,08
Malta	NA	0,10	0,09	0,09	0,11	0,07	0,10	0,09	0,09	0,06
Meksika	0,12	0,09	0,32	0,08	0,06	0,08	0,08	0,06	0,06	0,06
Norveç	0,09	0,06	0,04	0,09	0,05	0,04	0,08	0,06	0,12	0,10
Polonya	NA	NA	NA	0,17	0,09	0,09	0,09	0,09	0,10	0,08
Portekiz	0,07	0,06	0,06	0,07	0,06	0,08	0,08	0,06	0,05	0,05
Romanya	0,11	0,21	0,16	0,17	0,13	0,11	0,10	0,11	0,12	0,11
Rusya	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	0,07	0,11	0,13
Şili	NA	0,12	0,07	0,07	0,05	0,09	0,08	0,07	0,09	0,06
Slovakya	NA	NA	NA	NA	NA	0,08	0,18	0,17	0,12	0,08
Slovenya	NA	NA	NA	0,09	NA	0,07	0,06	0,05	0,06	0,05
Türkiye	0,11	0,11	0,11	0,10	0,09	0,12	0,09	0,07	0,08	0,09
Yeni Zelanda	0,09	0,07	0,07	0,06	0,07	0,06	0,07	0,06	0,07	0,07
Yunanistan	0,11	0,10	0,12	0,12	0,10	0,11	0,08	0,09	0,10	0,09

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

.

Tablo.16. Lawrance Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı I

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ABD	0,05	0,06	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,05	0,06	0,13	0,05
Almanya	0,05	0,05	0,03	0,05	0,03	0,05	0,03	0,04	0,04	0,07	0,05
Avustralya	0,11	0,06	0,05	0,08	0,07	0,10	0,07	0,06	0,15	0,07	0,09
Avusturya	0,13	0,04	0,05	0,06	0,07	0,07	0,05	0,06	0,05	0,08	0,05

Tablo.16. Lawrance Endeksine Göre Ülkelerin Dış Ticaret Performansı I

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Belçika	0,08	0,05	0,09	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,06	0,09	0,07
Bulgaristan	0,14	0,11	0,09	0,08	0,09	0,11	0,12	0,09	0,11	0,14	0,09
İngiltere	0,09	0,06	0,06	0,06	0,04	0,06	0,07	0,13	0,05	0,09	0,06
Çek Cumhuriyeti	0,07	0,06	0,13	0,11	0,05	0,06	0,06	0,05	0,06	0,07	0,06
Danimarka	0,07	0,06	0,06	0,05	0,05	0,05	0,06	0,06	0,06	0,07	0,09
Estonya	0,16	0,12	0,13	0,09	0,11	0,11	0,14	0,14	0,08	0,13	0,12
Finlandiya	0,08	0,07	0,04	0,05	0,07	0,08	0,08	0,06	0,07	0,15	0,15
Fransa	0,06	0,05	0,04	0,03	0,03	0,04	0,04	0,04	0,05	0,07	0,05
Hollanda	0,18	0,09	0,06	0,08	0,05	0,05	0,04	0,07	0,08	0,07	NA
İrlanda	0,09	0,08	0,11	0,10	0,06	0,07	0,05	0,06	0,08	0,09	0,06
İspanya	0,05	0,04	0,05	0,04	0,04	0,05	0,05	0,04	0,06	0,08	NA
İsrail	0,11	0,06	0,11	0,05	0,07	0,17	0,06	0,10	0,23	0,15	0,10
İsveç	0,11	0,09	0,04	0,04	0,05	0,04	0,04	0,05	0,05	0,10	0,07
İsviçre	0,04	0,06	0,06	0,03	0,03	0,04	0,04	0,03	0,04	0,07	0,05
İtalya	0,04	0,03	0,03	0,04	0,04	0,04	0,03	0,03	0,04	0,07	0,05
İzlanda	0,08	0,05	0,06	0,05	0,06	0,09	0,09	0,14	0,18	0,08	0,09
Japonya	0,05	0,05	0,04	0,03	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,09	0,06
Kanada	0,08	0,07	0,05	0,06	0,05	0,06	0,06	0,05	0,11	0,09	0,09
Kıbrıs	0,12	0,11	0,21	0,12	0,23	0,28	0,19	0,18	0,16	0,17	0,13
Letonya	0,09	0,11	0,08	0,09	0,15	0,15	0,12	0,10	0,12	0,13	0,10
Litvanya	0,15	0,11	0,13	0,08	0,13	0,09	0,10	0,14	0,17	0,13	0,07
Lüksemburg	0,11	0,11	0,08	0,09	0,08	0,08	0,08	0,06	0,08	0,16	0,11
Macaristan	0,08	0,10	0,08	0,07	0,07	0,09	0,07	0,07	0,06	0,10	0,04
Malta	0,13	0,12	0,08	0,07	0,08	0,14	0,11	0,10	0,09	0,11	NA
Meksika	0,06	0,06	0,06	0,07	0,05	0,05	0,06	0,07	0,09	0,09	0,07
Norveç	0,14	0,05	0,04	0,03	0,04	0,04	0,04	0,04	0,07	0,08	0,07
Polonya	0,10	0,07	0,06	0,07	0,08	0,07	0,06	0,05	0,06	0,09	NA
Portekiz	0,07	0,06	0,07	0,07	0,19	0,14	0,07	0,06	0,06	0,10	0,09
Romanya	0,12	0,10	0,08	0,07	0,08	0,11	0,09	0,11	0,10	0,15	0,08
Rusya	0,11	0,07	0,09	0,04	0,07	0,08	0,11	0,10	0,06	0,07	0,09
Şili	0,07	0,06	0,05	0,08	0,13	0,06	0,11	0,04	0,08	0,06	NA
Slovakya	0,09	0,07	0,07	0,11	0,09	0,10	0,12	0,10	0,07	0,10	0,07
Slovenya	0,05	0,05	0,05	0,04	0,05	0,06	0,06	0,06	0,06	0,08	0,07
Türkiye	0,07	0,08	0,08	0,06	0,08	0,07	0,08	0,06	0,09	0,10	0,07
Yeni Zelanda	0,07	0,08	0,07	0,05	0,06	0,06	0,06	0,08	0,07	0,07	0,07
Yunanistan	0,13	0,10	0,10	0,10	0,08	0,09	0,10	0,08	0,09	0,11	0,09

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

3.9. Ticarette Uzmanlaşma Endeksine Göre Türkiye Ekonomisinin Dış Ticaret Performansının Analizi

Ticarette uzmanlaşma endeksi bir ülkenin uluslararası ticarette uzmanlaşma derecesini göstermektedir. Endeks değeri yükseldikçe uzmanlaşma düzeyi de arış göstermektedir. Bu bağlamda, Şekil.9.'da ticarette uzmanlaşma endeksine göre Türkiye ekonomisinin dış ticaret performansı verilmiştir. Buna göre 1990-2010 döneminde Türkiye ekonomisinin uzmanlaşmasında azalan bir eğilim olduğu görülmektedir.

Şekil.9. Ticarette Uzmanlaşma Endeksine Göre Türkiye Ekonomisinin Dış Ticaret Performansı

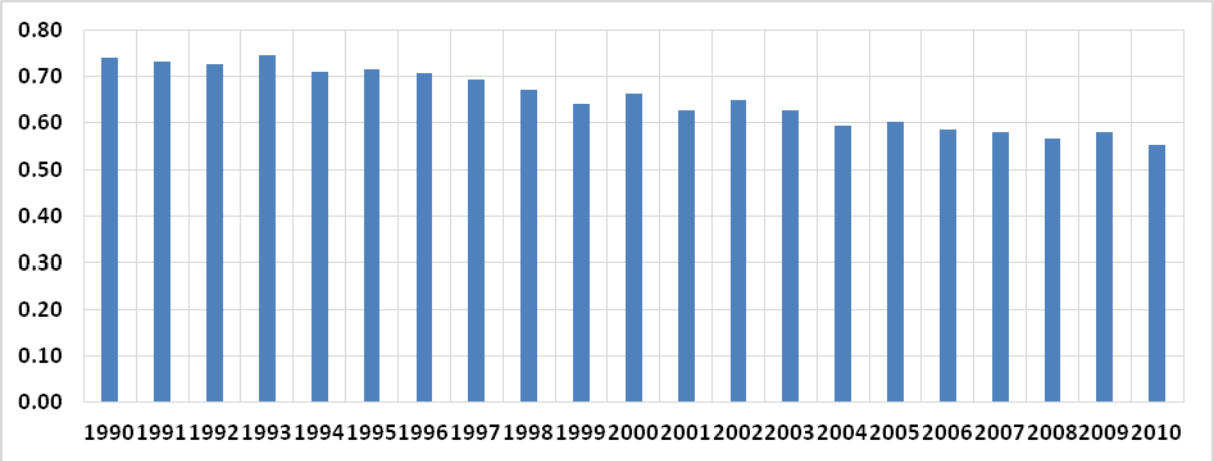

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

Tablo.17. ve Tablo.18.'de ticarette uzmanlaşma endeksine göre ülkelerim dış ticaret performansı verilmiştir. Buna göre Avustralya, Finlandiya, İrlanda, İsrail, İzlanda, Japonya, Kıbrıs, Litvanya, Lüksemburg, Norveç, Rusya, Türkiye ve Yeni Zelanda ekonomileri 2009 yılı verilerine göre uzmanlaşma endeksleri yüksek ekonomiler arasında yer almaktadır.

Tablo.17. Ticarette Uzmanlaşma Endeksine Göre Ülkelerim Dış Ticaret Performansı I

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
ABD	0,40	0,37	0,36	0,36	0,36	0,35	0,35	0,35	0,36	0,37
Almanya	NA	0,30	0,30	0,31	0,31	0,30	0,31	0,32	0,30	0,29
Avustralya	0,72	0,69	0,68	0,68	0,68	0,67	0,67	0,66	0,67	0,65
Avusturya	0,33	0,31	0,31	0,30	0,31	0,30	0,28	0,27	0,27	0,27
Belçika	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	0,20
Bulgaristan	NA	NA	NA	NA	NA	NA	0,63	0,60	0,54	0,57
İngiltere	0,24	0,23	0,24	0,24	0,23	0,21	0,22	0,21	0,22	0,22
Çek Cumhuriyeti	NA	NA	NA	0,45	0,43	0,33	0,35	0,33	0,32	0,33
Danimarka	0,40	0,38	0,38	0,38	0,39	0,38	0,36	0,36	0,35	0,34
Estonya	NA	NA	NA	NA	NA	0,47	0,47	0,42	0,44	0,46
Finlandiya	0,53	0,51	0,53	0,54	0,51	0,53	0,52	0,51	0,52	0,55
Fransa	0,27	0,27	0,27	0,25	0,25	0,24	0,24	0,24	0,23	0,23
Hollanda	0,33	0,33	0,32	0,31	0,29	0,28	0,29	0,26	0,25	0,25

Tablo.17. Ticarette Uzmanlaşma Endeksine Göre Ülkelerim Dış Ticaret Performansı I

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
İrlanda	0,47	0,45	0,46	0,44	0,43	0,40	0,43	0,40	0,42	0,44
İspanya	0,42	0,43	0,40	0,39	0,38	0,37	0,36	0,36	0,34	0,32
İsrail	0,43	0,46	0,45	0,44	0,43	0,42	0,41	0,41	0,42	0,39
İsveç	0,37	0,40	0,40	0,42	0,41	0,42	0,41	0,41	0,36	0,35
İsviçre	0,42	0,42	0,42	0,41	0,42	0,41	0,41	0,40	0,41	0,40
İtalya	0,44	0,44	0,43	0,44	0,44	0,43	0,44	0,44	0,42	0,41
İzlanda	0,92	0,94	0,94	0,91	0,91	0,88	0,90	0,90	0,89	0,86
Japonya	0,70	0,69	0,70	0,71	0,68	0,63	0,60	0,62	0,61	0,61
Kanada	0,42	0,42	0,42	0,43	0,43	0,43	0,40	0,38	0,39	0,40
Kıbrıs	0,65	0,61	0,64	0,60	0,60	0,58	0,54	0,51	0,58	0,59
Letonya	NA	NA	NA	NA	0,63	0,65	0,67	0,67	0,68	0,70
Litvanya	NA	NA	0,68	NA	0,50	0,44	0,48	0,51	0,56	0,60
Lüksemburg	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	0,52
Macaristan	NA	NA	0,47	0,44	0,41	0,41	0,42	0,40	0,38	0,39
Malta	0,51	0,47	0,44	0,43	0,42	0,43	0,43	0,42	0,41	0,38
Meksika	0,57	0,63	0,51	0,49	0,45	0,46	0,43	0,43	0,44	0,45
Norveç	0,63	0,62	0,65	0,66	0,68	0,68	0,68	0,67	0,64	0,65
Polonya	NA	NA	0,60	0,63	0,60	0,59	0,57	0,55	0,53	0,51
Portekiz	0,62	0,61	0,59	0,60	0,59	0,52	0,53	0,50	0,49	0,48
Romanya	0,64	0,71	0,73	0,71	0,71	0,66	0,69	0,64	0,66	0,65
Rusya	NA	NA	NA	NA	NA	NA	0,62	0,67	0,70	0,74
Şili	0,88	0,86	0,85	0,83	0,83	0,84	0,83	0,83	0,81	0,81
Slovakya	NA	NA	NA	NA	0,50	0,50	0,46	0,44	0,45	0,46
Slovenya	NA	NA	0,45	0,43	NA	0,42	0,38	0,39	0,39	0,37
Türkiye	0,74	0,73	0,73	0,75	0,71	0,72	0,71	0,70	0,67	0,64
Yeni Zelanda	0,72	0,71	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,70	0,69	0,68
Yunanistan	0,70	0,69	0,71	0,68	0,66	0,66	0,66	0,64	0,65	0,65

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

.

Tablo.18. Ticarette Uzmanlaşma Endeksine Göre Ülkelerim Dış Ticaret Performansı II

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ABD	0,38	0,38	0,41	0,42	0,43	0,44	0,44	0,43	0,43	0,40	0,40
Almanya	0,29	0,28	0,28	0,27	0,27	0,29	0,27	0,27	0,28	0,27	0,29
Avustralya	0,64	0,63	0,63	0,64	0,67	0,68	0,68	0,67	0,68	0,67	0,69
Avusturya	0,28	0,27	0,25	0,25	0,24	0,25	0,25	0,24	0,25	0,26	0,27
Belçika	0,22	0,21	0,20	0,21	0,20	0,20	0,19	0,19	0,18	0,18	0,19
Bulgaristan	0,58	0,58	0,57	0,56	0,56	0,58	0,59	0,55	0,55	0,46	0,43
İngiltere	0,21	0,25	0,26	0,25	0,24	0,24	0,27	0,26	0,26	0,26	0,25
Çek Cumhuriyeti	0,35	0,33	0,33	0,30	0,30	0,32	0,31	0,31	0,31	0,31	0,32
Danimarka	0,33	0,34	0,34	0,34	0,34	0,34	0,33	0,33	0,33	0,33	0,33
Estonya	0,48	0,43	0,45	0,44	0,45	0,40	0,39	0,36	0,34	0,29	0,30
Finlandiya	0,54	0,53	0,54	0,52	0,52	0,49	0,46	0,46	0,44	0,47	0,47

Tablo.18. Ticarette Uzmanlaşma Endeksine Göre Ülkelerim Dış Ticaret Performansı II											
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Fransa	0,25	0,25	0,25	0,26	0,26	0,26	0,26	0,26	0,29	0,28	0,29
Hollanda	0,24	0,25	0,23	0,23	0,23	0,24	0,25	0,23	0,24	0,21	NA
İrlanda	0,44	0,44	0,47	0,50	0,51	0,54	0,55	0,58	0,57	0,59	0,60
İspanya	0,34	0,29	0,32	0,29	0,31	0,31	0,32	0,33	0,35	0,35	NA
İsrail	0,40	0,42	0,40	0,41	0,41	0,49	0,51	0,53	0,51	0,51	0,50
İsveç	0,37	0,36	0,35	0,36	0,35	0,34	0,34	0,32	0,32	0,31	0,33
İsviçre	0,39	0,39	0,36	0,36	0,37	0,37	0,38	0,37	0,39	0,40	0,40
İtalya	0,41	0,41	0,40	0,40	0,41	0,42	0,42	0,42	0,42	0,42	0,41
İzlanda	0,88	0,88	0,84	0,87	0,86	0,84	0,83	0,81	0,83	0,81	0,83
Japonya	0,60	0,58	0,58	0,62	0,62	0,62	0,59	0,62	0,63	0,62	0,63
Kanada	0,40	0,38	0,37	0,37	0,37	0,36	0,36	0,35	0,37	0,38	0,40
Kıbrıs	0,60	0,61	0,67	0,68	0,69	0,63	0,68	0,73	0,75	0,74	0,74
Letonya	0,69	0,68	0,66	0,65	0,57	0,50	0,52	0,49	0,45	0,40	0,40
Litvanya	0,60	0,59	0,56	0,57	0,58	0,57	0,52	0,46	0,52	0,49	0,49
Lüksemburg	0,49	0,49	0,48	0,49	0,50	0,51	0,52	0,53	0,56	0,51	0,54
Macaristan	0,36	0,34	0,34	0,33	0,31	0,31	0,29	0,27	0,27	0,31	0,28
Malta	0,34	0,40	0,41	0,41	0,46	0,45	0,42	0,49	0,53	0,61	NA
Meksika	0,43	0,41	0,42	0,42	0,39	0,37	0,43	0,42	0,44	0,43	0,45
Norveç	0,72	0,68	0,66	0,69	0,70	0,71	0,70	0,73	0,74	0,71	0,72
Polonya	0,49	0,47	0,44	0,43	0,40	0,40	0,39	0,38	0,36	0,37	NA
Portekiz	0,47	0,47	0,45	0,42	0,39	0,40	0,41	0,37	0,37	0,40	0,43
Romanya	0,63	0,61	0,64	0,63	0,61	0,59	0,58	0,54	0,50	0,46	0,42
Rusya	0,75	0,75	0,76	0,77	0,77	0,81	0,81	0,81	0,83	0,80	0,85
Şili	0,81	0,81	0,80	0,77	0,79	0,79	0,81	0,82	0,79	0,80	NA
Slovakya	0,49	0,47	0,45	0,44	0,43	0,41	0,42	0,44	0,40	0,41	0,39
Slovenya	0,39	0,38	0,38	0,37	0,37	0,38	0,35	0,34	0,34	0,35	0,36
Türkiye	0,66	0,63	0,65	0,63	0,59	0,60	0,59	0,58	0,57	0,58	0,55
Yeni Zelanda	0,67	0,68	0,67	0,67	0,67	0,67	0,67	0,66	0,66	0,66	0,67
Yunanistan	0,63	0,63	0,64	0,62	0,61	0,58	0,57	0,62	0,58	0,59	0,54

Kaynak: TÜSİAD-Sabancı Üniversitesi Rekabet Forumu (REF), (2019) Dış Ticarette Rekabet Veritabanı, Ülke Düzeyinde Endeksler, https://ref.sabanciuniv.edu/tr/veritabanlari/dis-ticarette-rekabet-kiyaslamasi

4. SONUÇ

Günümüzde ülkeler, uluslararası ticarette rekabet güçlerini geliştirme ve korumanın sürdürülebilir iktisadi büyüme ve toplumsal refah açısından son derece büyük önem arz ettiğinin bilincinde olarak, uluslararası rekabet güçlerini artırmak için pek çok politika ve strateji geliştirmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmada, Türkiye ekonomisinin ihracat yapısındaki değişim Lawrence Endeksi, Ticarette Uzmanlaşma Endeksi, Hammadde Kaynaklarına Dayalı İhracat Payı Endeksi, Düşük- Orta-Yüksek Düzey Teknolojiye Dayalı İhracat Payı Endeksi, Çeşitlilik Endeksi, Ortalama Sıradanlık Endeksi ve İhracat Gelişmişlik Endeksi gibi endeksler kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda Türkiye ekonomisinin analiz dönemi verilerine göre, ihracatta özellikle yüksek teknolojik ürünler başta olmak üzere uluslararası rekabet gücünün geliştirilmesinin gerekli olduğudur. Özellikle rakiplerin hızlı ilerlemesi, bu alanda daha etkin politika ve stratejiler geliştirmeyi zorunlu kılmaktadır. Türkiye ekonomisinin ithalatta dışa bağımlılığının azaltılması, cari işlemler dengesi açığının sürdürülebilir olması ve sürdürülebilirlik iktisadi büyüme ve kalkınmaya ulaşabilmesi için, özellikle

enerji başta olmak üzere dışa bağımlılığın yüksek olduğu ürün ve hizmetleri minimize edecek ve ülkenin rekabet üstünlüğü bağlamında ihracatta ürün-hizmet yapısı ve ihracat pazarlarında çeşitlendirme ve derinleşmeyi maksimize etmesi son derece büyük önem arz etmektedir.

REFERENCES

- Alesina, A., & Perotti, R. (1994). *The welfare state and competitiveness* (No. w4810). National Bureau of Economic Research.
- Berk, A., (2019). Türkiye'de Tarım Ve Gıda Sektörünün Rekabet Gücünün Ölçümü. Social Sciences, 14(4), 1277-1287.
- Boltho, A. (1996). The assessment: international competitiveness. *Oxford review of economic policy*, *12*(3), 1-16.
- Buckley, P. J., Pass, C. L., & Prescott, K. (1988). Measures of international competitiveness: a critical survey. *Journal of marketing management*, *4*(2), 175-200.
- Çakmak, Ö. A. (2005). Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler Ve Rekabet Gücü: Türkiye Tekstil Ve Hazır Giyim Endüstrisi Üzerine Bir Uygulama. Ege Akademik Bakış Dergisi, 5(1), 65-76.
- Cantwell, J. (2005). Innovation and competitiveness. *The Oxford handbook of innovation*, 543-567.
- Dollar, D., Wolff, E. N., & Wolff, E. N. (1993). *Competitiveness, convergence, and international specialization*. Mit Press.
- Dunning, J. H. (2013). *Multinationals, Technology & Competitiveness (RLE International Business)*. Routledge.
- Erkan, B., & Bozduman, E. T. (2018). Technological Analysis Of Competitive Structure İn Turkey's Export: An Assessment Oriented To The European Union Market. In 6 Scf International Conference On Economic And Social Impacts Of Globalization And Liberalization (P. 89).
- Eroğlu, Ö., & Özdamar, G. (2005). Türk İmalat Sanayiinin Rekabet Gücü ve Beyaz Eşya Sektörü Üzerine Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *10*(2), 1-21.
- Fagerberg, J. (1988). International competitiveness. *The economic journal*, *98*(391), 355-374.
- Fagerberg, J. (1996). Technology and Competitiveness. *Oxford Review of Economic Policy*, *12*(3), 39-51.
- Freeman, C. (2004). Technological infrastructure and international competitiveness. *Industrial and Corporate Change*, *13*(3), 541-569.
- Hatzichronoglou, T. (1996). *Globalisation and competitiveness: relevant indicators* (No. 1996/5). OECD Publishing.
- Hitt, M. A., Ireland, R. D., & Hoskisson, R. E. (2012). *Strategic management cases: competitiveness and globalization*. Cengage Learning.
- Hughes, K. S. (Ed.). (1993). *European competitiveness*. Cambridge University Press.
- Kara, O., Şahin, Ö., Bekar, İ., & Kayacan, B. (2019). Endüstriyel Ağaç Ve Ahşap Ürünleri Sektörünün Uluslararası Rekabet Gücü Analizi: Türkiye Örneği. Ekonomik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi. 15(1), 15-32
- Khalil, T. M., & Shankar, R. (2000). *Management of technology: The key to competitiveness and wealth creation* (pp. 7-11). New York, NY: McGraw-Hill.

- Kılıç, A. (2018). Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlüklere Göre Türkiye'de Pamuğun Uluslararası Rekabet Analizi: 2000-2009 Ve 2010-2016 Döneminin Karşılaştırılması. Karadeniz-Blacksea-Черное Море, (39), 65-87.
- Krugman, P. (1994). Competitiveness: a dangerous obsession. *Foreign Aff.*, *73*, 28.
- Lall, S. (2001). Competitiveness indices and developing countries: an economic evaluation of the global competitiveness report. *World development*, *29*(9), 1501-1525.
- Maskell, P., & Malmberg, A. (1999). Localised learning and industrial competitiveness. *Cambridge journal of economics*, *23*(2), 167-185.
- Özdemir, M. B., & Kösekahyaoğlu, L. (2019). Türkiye'nin Portakal, Mandalina, Limon Ve Yaş Kayısı Ürünlerinde Karşılaştırmalı İhracat Performansı Ve Rekabet Gücü Analizi. Assam Uluslararası Hakemli Dergi, 6(14), 84-105.
- Pisano, G. P., & Shih, W. C. (2009). Restoring American competitiveness. *Harvard business review*, *87*(7/8), 114-125.
- Porter, M. E., Schwab, K., Sachs, J. D., Warner, A. M., Cornelius, P. K., Levinson, M., ... & Harvard University. Center for International Development. (2000). *The global competitiveness report 2000*. New York: Oxford University Press.
- Ross, J. W., Beath, C. M., & Goodhue, D. L. (1996). Develop long-term competitiveness through IT assets. *Sloan management review*, *38*(1), 31-42.
- Sümer, K. K. (2013). Makro Ekonometrik Modeller, Beşir Kitabevi, İstanbul.
- Şahin, D. (2016). İmalat Sanayinde Rekabet Gücünün Ölçümü: Türkiye ve BRIC Ülkeleri Örneği. *Ege Academic Review*, *16*(4).
- Schwab, K., & Sala-i-Martin, X. (Eds.). (2010, September). The global competitiveness report 2010-2011. Geneva: World Economic Forum.
- Singh, R. K., Garg, S. K., & Deshmukh, S. G. (2008). Strategy development by SMEs for competitiveness: a review. *Benchmarking: An international journal*, *15*(5), 525-547.
- Summers, L. H. (1988). Tax policy and international competitiveness. In *International aspects of fiscal policies* (pp. 349-386). University of Chicago Press.
- Uslu, H. (2019). Ekonomik Krizlerin Türkiye'nin Dış Ticareti ve Rekabet Gücü Üzerine Etkisinin Ekonometrik Analizi. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, *7*(1), 1-18.
- Yücel, Y. (2010). Uluslararası Ticaretin Serbestleştirilmesi Sürecinde Türk Tekstil Ve Hazır Giyim Sektörünün Rekabet Gücü Ve Çin Tehdidi. Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 29(2), 227-250.